

PRITARTA

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos
Ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjo
2025 m. d.
įsakymu Nr.

PATVIRTINTA

Vilniaus Salininkų lopšelio-darželio
direktoriaus 2025 m. d.
įsakymu Nr.

Vilniaus Salininkų lopšelis-darželis
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

Vilnius, 2025

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Vilniaus Salininkų lopšelis-darželis (toliau – Mokykla) yra ikimokyklinio ugdymo mokykla, kurioje lietuvių kalba ugdomi 1,5 – 6 metų amžiaus vaikai. Esame nacionalinio sveikatą stiprinančių mokyklų tinklo nariai: „Sveika mokykla“ (nuo 2019 m., statusas atnaujintas 2025 m.) ir Aktyvi mokykla (nuo 2022 m.). Didžiausias dėmesys skiriamas vaikų fizinės ir psichinės sveikatos puoselėjimui bei vaikų aktyvumo ir judėjimo skatinimui. Mokykloje vykdoma aktyvios ir sveikatą stiprinančios mokyklos programa „Tiltelis į sveikatos šalį“ (2019) (žr. 1 pav.). Siekiame ugdyti visapusiškai sveiką vaiką ir į ugdymo procesą integruojame pagrindinius sveikatos stiprinimo, sveikos gyvensenos, ekologinės savimonės formavimo principus bei bendromis mokytojų ir bendruomenės pastangomis kuriame visą apimančią sveikatos stiprinimo sistemą, sveikatai palankią fizinę ir psichosocialinę aplinką.

1 pav. Sveikatą stiprinančios mokyklos programos veiklos

Į ugdymo procesą yra integruojami S. Kneipo metodikos elementai, prevencinės programos: „Antras žingsnis darželiams“¹, „Mes mąstytojai“, „Kimocheis“ bei šalies projektai: „Futboliukas“², „Sveikatiada“³, „Mažųjų žaidynės“⁴ ir kiti. Esame įsitraukę į LTOK programos „Olimpinė karta“⁵ veiklas.

¹ <https://pvc.lt/antras-zingsnis-darzeliams/>

² <https://www.asfutboliukas.lt>

³ <http://sveikatiada.lt/>

⁴ <https://mazujuzaidynes.lt>

Kviečiame vaikus ir jų šeimas išbandyti įvairias sporto šakas, organizuojame susitikimus su įvairių sporto šakų atstovais, pėsčiųjų žygius, „Mažųjų olimpiadą“. Nuolatos daug judame – sportuojame, šokame. Integruojame Vilniaus visuomenės sveikatos biuro „Vilnius sveikiau“⁶ organizuojamas veiklas. Kiekvieną mėnesį yra organizuojamos „Aktyviosios savaitės“, kurių metu vaikams siūloma papildomai pajudėti įveikiant sportines kliūtis mokyklos koridoriuje ar sporto salėje, šokant, mankštinantis bei važiuojant dviračiais ir paspirtukais mokyklos kieme. Fizinio aktyvumo skatinimui kuriame palankią mokyklos aplinką ir integruojame į kasdienį mokyklos gyvenimą. Sveiką ir atsakingą pilietį ugdome dalyvaudami ilgalaikiuose gamtos saugos projektuose: „Mes rūšiuojame“⁷ ir „Mūsų mokykla rūšiuoja“⁸. 2025 m. sertifikatas patvirtina mokyklos įsipareigojimą aplinkosaugai, švietimui bei tvarumo principų diegimui ugdymo procese.

Mūsų mokykloje didelis dėmesys yra skiriamas **tautinės kultūros perteikimui ir puoselėjimui**, siekiant išugdyti tautiškai sąmoningą, patriotišką ir pilietišką asmenybę. 2017 m. kartu su tėvų bendruomene, atsižvelgiant į mokyklos veiklos kryptį ir vertybes, sukurta mokyklos emblema. Emblemos centre yra vaikai – pagrindiniai ugdymo dalyviai. Saulės forma simbolizuoja pagarbą gyvybei, bendrystę. Deivės Laimos tautinis ornamentas simbolizuoja kūrybiškumą ir jautrumą, jame telpa meilė šeimai ir Tėvynei, pagarba senoliui ir kaimynui. Lietuvių liaudies tradicijas ir papročius perteikiame vaikams suprantamomis ir žaismingomis formomis. Vaikams labai artimas yra tautosakos žanras, lietuvių liaudies dainos, rateliai, šokiai. Esame sukaupę nemažą patirtį: tai tradicinių švenčių šventimas, etnografinio kambario įrengimas, keramikos studijos veikla. Išsikėlėme vieną iš svarbiausių sėkmingo etnokultūrinio ugdymo sąlygų - tai mokyklos ir šeimos bendradarbiavimas bei gerosios patirties sklaida bendruomenėje. Kasmet plėtojame mokyklos projektą „Rieda metų ratas“ ir kiekvieną mėnesį su ugdytiniais, tarsi metų ratu, keliaujame po senąją Lietuvos kaimą. Čia kiekvienas mėnuo turi savitas šventes bei atspindi lietuvių kasdienes darbas ir buitį. Vaikai susipažįsta ir domisi liaudies papročiais, tautosaka, senoviniais daiktais. Pamažu taip perima ir stiprina savo tautinį tapatumą. Mūsų mokyklos mokytojos puošiasi tautiniais kostiumais per valstybines ir etnines šventes. Puoselėjame lietuvių liaudies šokius, dainas ir

Commented [L1]: Ar globėjų neįtraukiate?

Commented [L2]: Mokyklos vykdomi ilgalaikiai projektai/programos turėtų būti su išnašomis detalesniam susipažinimui. Siūlome peržiūrėti visame tekste ar nepraleidote ko nors

⁵ <https://olimpinekarta.lt/>

⁶ <https://vilniussveikiau.lt/lt>

⁷ <https://mesrusiuojam.lt>

⁸ <https://vasa.lt/index.php>

žaidimus, kasmet organizuojami tradicinį mokyklos renginį „Žaidžiame senovę“ ir sukviesdami dalyvius iš kitų Vilniaus miesto ikimokyklinio ugdymo mokyklų. Taip pat organizuojame šalies meninį konkursą-parodą „Aš – dizaineris“ ir kviečiame savo bei kitų mokyklų bendruomenes drauge kurti liaudies tradicijas atspindinčius ar žymių menininkų kūrybą interpretuojančius kūrinius.

Mokslo metų pabaigoje visą mūsų bendruomenę sukviečiame į tradicinį renginį „Mes sustosim į ratelį, kviesim mamą ir tėvelį“ ir kartu su vaikais šokame lietuvių liaudies šokius. Taip liaudies šokis tampa vaikų savastimi ir suvienija bendruomenę. Mokyklos tradicija tapo Vilniaus miesto gimtadienio šventė, kurios metu organizuojame įvairias veiklas, kad vaikai geriau pažintų savo mikrorajoną, miestą, jo lankytinas vietas ir išvykas, kurių metu aplankome įžymius savo miesto objektus. Daugelį metų plėtojame knygų skaitymo projektą „Vakaro pasaka prie žibinto“, kviesdami suaugusiuosius kuo daugiau skaityti vaikams ir siūlyti kokybišką įvairių žanrų vaikų literatūrą: liaudies pasakas, lietuvių ir užsienio autorių kūrinius.

Esame šiuolaikiška ir **inovatyvias technologijas** ugdymo procese taikanti mokykla. Mokyklos grupėse yra įrengti interaktyvūs ekranai, turime interaktyvių gaublių, edukacinių robotų ir sraigų, skaitmenį mikroskopą, edukacinius lauko tentus su QR kodais. 2024 m. buvo pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su VDU ir mūsų **vaikai** kartu su mokytojais gali lankytis skaitmeninių priemonių laboratorijoje. Čia išbando naujus išmanius robotus, virtualios realybės marškinėlius, interaktyvias edukacines grindis, lego konstruktorius ir kitas priemones. Dalyvaujame Šiaurės ir Baltijos šalių tarptautinio bendradarbiavimo **programos** „Nordplus“ projekte „Inovatyvios ugdymo priemonės ikimokyklinio ugdymo procese“ (2024-2025 m.). Kartu su projekto partneriais - Lietuvos, Norvegijos ir Estijos ikimokyklinio ugdymo mokyklų mokytojais sprendžiame iššūkius, kuriuos kelia spartūs technologiniai pokyčiai švietime, dalijamės patirtimi ir kuriame metodinę priemonę, kuri pagelbės **skandžiai** integruoti šiuolaikinių technologinių priemones į 3–6 metų vaikų kasdienę veiklą. **Anksčiau esame įgyvendinę ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamą projektą „STEAM idėjų plėtojimas integruojant inovatyvią „LEGO Education“⁹ metodiką ikimokyklinio ugdymo mokyklose (2019-2021 m.). Mūsų mokytojai dalyvavo mokymuose ir turi patirties kūrybiškai pritaikyti lego edukacinius rinkinius vaikų veiklose. Įvairios STEAM, „Lego education“ veiklos, užsiėmimai su edukaciniais robotais, metodikos „Žaismė ir atradimai“^{10 11}**

Commented [L3]: išnaša

Commented [L4]: išnaša

Commented [L5]: Siūlytume atidžiai peržiūrėti klaidas

Commented [L6]: Siūlytume rašyti dabarties faktus

Commented [L7]: Siūlytume rašyti dabarties faktus

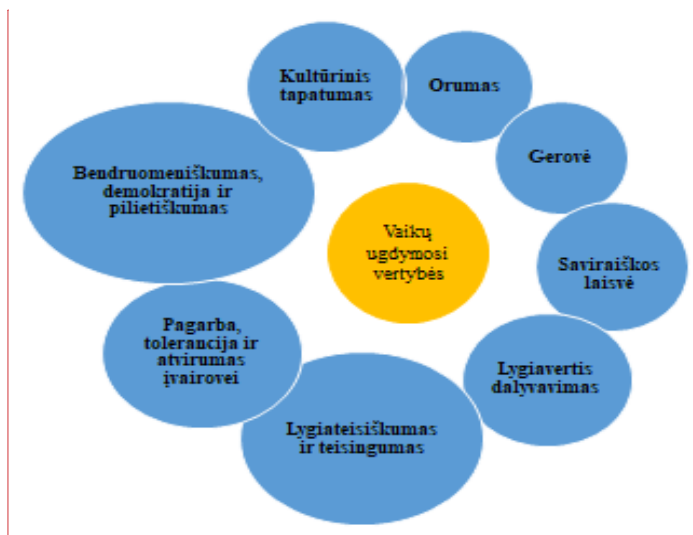
⁹ <http://simpo.lt/lt/content>

¹⁰ <https://emokykla.lt/metodine-medziaga/medziaga/perziura/285?r=1>

integravimas į ugdymo procesą bei kitų metodikų plėtojimas padeda sukurti vaikų kūrybiškumą stumuliuojančią aplinką ir įgyvendinti jų sumanymus.

1.1. Vaiko raida ir ugdymasis

Mokykloje svarbi vaikų žaidybinė, patyriminė veikla, atradimų džiaugsmo ir natūralaus domėjimosi supančiu pasauliu puoselėjimas. Svarbi ugdymo dalis - vaikų vertybinių nuostatų plėtojimas padedantis jiems tapti smalsiems, pasitikintiems savimi, aktyviems, motyvuotiems, drąsiai įgyvendinantiems savo sumanymus, kūrybiškiems, savarankiškiems, atsakingiems. Mūsų mokykloje vaikų ugdymasis yra grindžiamas šiomis svarbiausiomis požiūrio į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis: vaiko orumu; gerove; saviraiškos laisve; lygiavertis dalyvavimu; lygiateisiškumu ir teisingumu; pagarba, tolerancija ir atvirumu įvairovei; bendruomeniškumu, demokratija ir pilietiškumu; kultūriniu tapatumu (žr. 2 pav.).

2 pav. Vaikų ugdymosi vertybės

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos pagrindą sudaro humanistinė filosofija, kuri pabrėžia vaiką palaikančios, drąsinančios, skatinančios aplinkos svarbą ugdymo(si) procese. Humanistinė filosofija akcentuoja asmens galimybę sąmoningai pasirinkti ir apsispręsti. Pagrindinė humanistinių asmenybės teorijų idėja – besąlygiškai priimti ir gerbti kiekvieną žmogų tokį, koks jis yra. Itin svarbu ugdytojo ir ugdytinio sąveika,

¹¹ <https://emokykla.lt/metodine-medziaga/medziaga/perziura/286>

Commented [L8]: Liejasi tekstas

bendradarbiavimas. Vaikas išmoka vadovautis bendražmogiškomis vertybėmis, atskleisti ir realizuoti savo paties galimybes, atrasti savo identiškumą.

Kita, nemažiau svarbi, yra konstruktyvizmo, kultūrinė-istorinė arba sociokultūrinė teorija, kurios pagrindėjai Žanas Piaget ir Levas Vygotskis. Teorija yra nukreipta į visuminę vaiko raidą (holistinį požiūrį). Nuolat plėtojamas ir turtinamas dinamiškas socialinis-kultūrinis ugdymosi kontekstas, o bendradarbiaujanti kūrybinė sąveika yra vaikų raidos ir ugdymosi variklis. Mokytojas įsitraukiantis į socialines sąveikas ir skatinantis vaikų tarpusavio sąveikas: bendradarbiavimą, dalinimąsi idėjomis ir mokantis vieniems iš kitų. Remdamiesi Ž. Piaget įdirbiu ir vadovaudamiesi intelekto vystymosi stadijomis, lengviau randame būdus, kaip bendrauti su vaiku, kaip padėti jam mokytis, prisitaikyti prie aplinkos, įvertinti, kokios veiklos formos labiausiai lavina augančią asmenybę. Konstruktyvizmo teorija, nukreipta į kognityvinę ir pažintinę vaiko raidą. Mokytojas nuolat stebintis, pats besimokantis drauge su vaikais kuria naujas patirtis generuojančias aplinkas, atsižvelgdamas į vaikų raidos etapus ir poreikius. Nuolatinis aplinkų kūrimas, tikslinga ir vaiko raidos poreikius atliepanti kasdienė veikla prasidedanti „Ryto ratu“, kuriame yra dalijamasi patyrimais, jausmais, lūkesčiais ir žiniomis. Žaidimas yra svarbiausias vaiko raidos ir ugdymosi šaltinis ir būdas. Sociokultūrinė aplinka yra pagrindinis vaiko raidos variklis ir suprantama, kaip socialinės sąveikos. Būtent socialinių sąveikų metu yra kuriamos kultūrinės žmogiško elgesio bei mąstymo formos.

1.2. Vaikų poreikiai

Ugdant ikimokyklinio amžiaus vaikus kiekviename amžiaus tarpsnyje išryškėja tam tikrų vaiko poreikių specifika. Vaikui iki 1,5 metų yra svarbu jaustis saugiam, nuo 1,5 metų išryškėja vaiko poreikis aktyviai tyrinėti jį supantį pasaulį. Atsiranda savojo „aš“ įtvirtinimas, norint viską atlikti, atrasti, išbandyti ir nuspręsti pačiam. Vėliau, vaikui augant, labai svarbu yra socializuotis, kuriant draugysčių ryšius su kitais vaikais bei išreikšiant savo kūrybines ir pažinimo galias. Kiekvienas vaikas aktyviai mokosi, daugelį dalykų atranda pats, savu būdu ir laiku. Vaikai turi sumanymų, nuolat ieško naujų veiklų ir iššūkių, padedančių tobulėti. Mokytojas pasitiki vaiko natūraliomis galiomis augti ir ugdytis, sudaro sąlygas prigimtinėms galioms plėtotis, pripažįsta ir gerbia skirtybes, pasirinkimų įvairovę, kuria sąlygas skleistis individualumui. Taip pat paremia vaikų iniciatyvas, parinkdami jiems aktualų turinį ir veiklas. Vaikams aktyviai veikiant integruojamas fizinis, emocinis, socialinis ir pažintinis ugdymasis. Vaikų raidai ir ugdymui(si) svarbiausios yra jautrios socialinės sąveikos, grindžiamos dialogiškumo principu. Vaikų tarpusavio dialoguose ir dialoguose su suaugusiais

Commented [L9]: Siūlytume papildyti iš (mokyklos / darželio) veiklos perspektyvos, t. y. nurodant, ką konkrečiai daro ugdymo įstaiga, kaip užtikrina vaiko poreikių tenkinimą ir ugdymo kokybę remiantis šiomis teorijomis. Pridedu nuorodą su rekomendacijomis ir pavyzdžiais kaip formuluoti teorinį pagrindimą:
<https://emokykla.lt/metodine-medziaga/medziaga/perziura/461>

Siūlome šiuo komentaru remtis ir kitose vietose

vyrauja nuomonių ir raiškos laisvė, mokomasi girdėti vienas kitą, skatinama mokymosi vieniems iš kitų kultūra. Visu ugdymo(si) mokykloje laikotarpiu tenkinami ir turtinami vaikui aktualūs poreikiai (žr. 3 pav.):

- **žaidimo poreikis** – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos vaikų veiklos, nelygstama vertė;

- **saugumo poreikis** – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia. Ugdant vaikus rūpinamasi ne tik užtikrinti jų saugumą, bet ir juos pačius pagal jų galias įtraukti į rūpinimąsi savo bei kitų saugumu;

- **draugysčių poreikis** – jaustis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Sukuriama ugdymo(si) aplinka, skatinanti vaikus tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge;

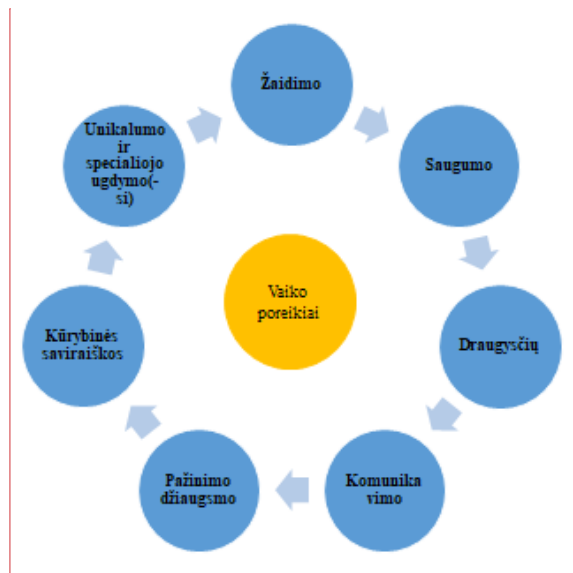
- **komunikavimo poreikis** – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūrinio ir pan.). Vaikams sudaromos sąlygos išbandyti įvairias komunikavimo su vaikais ir suaugusiais priemonės ir atrasti pagarbaus, veiksmingo bendravimo būdus;

- **pažinimo džiaugsmo poreikis** – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti. Taikydami ugdymo(si) procese įgytas patirtis vaikai kuria ir perkuria savo teorijas apie pasaulį;

- **kūrybinės saviraiškos poreikis** – tyrinėti ir atrasti unikalios savo kūrybinės galios per įvairias veiklas. Kuriamos ir spontaniškų, ir kryptingų veiklų galimybės, palankios atsiskleisti vaikų interesams, gabumams ir auginti savitą raiškos stilių;

- **unikalius kiekvieno vaiko poreikius, tarp jų ir specialiuosius ugdymosi poreikius.**

Commented [L10]: Ar visi šie poreikiai nėra „copy paste“ principu aprašyti. Siūlytume savais žodžiais iš savo mokyklos perspektyvos aprašyti, remiantis teorijomis, įgyvendinamomis veiklomis ir kt.

3 pav. Vaikų poreikiai

1.3. Bendruomenės poreikiai

Mokyklos vaikų tėveliai yra lygiaverčiai ugdymo proceso partneriai, kurie aktyviai įsitraukia ir dalyvauja ugdymo procese kartu su grupių mokytojais. Puoselėjame bendruomenės tradicijas drauge sportuoti, švęsti šventes, šokti liaudies šokius, skaityti pasakas, pažinti įvairias profesijas, aptarti vaikų pasiekimus ir kt. Tėveliai yra svarbiausi vaikų ugdytojai, todėl mokykla atliepia šeimos ir vaikų lūkesčius bei poreikius. Šeimų lūkesčiai yra skirtingi, tačiau labiausiai išryškėjo šie (žr. 4 pav.):

- šeimos kultūros pažinimas - ugdymosi patirties turinimui panaudojama kultūrinė įvairovė, visiems nariams suteikiamos galimybės įsitraukti į ugdymo procesą ir daugiau galimybių mokytis vieniems iš kitų bei teikti tarpusavio pagalbą.
- kokybiškas grįžtamas ryšys ir abipusis pasitikėjimas – tėvų įsitraukimas rengiant grupės veiklos planus, ugdymo tikslų bei vaiko pasiekimų ir daromos pažangos **pažangos** aptarimas. Bendrų susitarimų ir konfidencialumo principų laikymasis.
- fizinės ir psichinės sveikatos puoselėjimas – šeima kartu su mokykla formuoja sveikos gyvensenos pagrindus ir propaguoja sveiką bei aktyvų gyvenimo būdą.
- papildomas vaikų ugdymas – papildo pagrindinį ugdymo turinį plėtojant ir stiprinant įvairius vaikų pomėgius, gebėjimus ir talentus.

Commented [L11]: paveikslukuose pateikta informacija turėtų būti lengvai įskaitoma, siūlome peržiūrėti visoje programoje. Ši lentelė turėtų būti prieš aprašymą,

4 pav. Bendruomenės poreikiai

Keitimuisi informacija ir tarpusavio bendravimui naudojame elektroninį dienyną „Mūsų darželis“, mokyklos interneto svetainę ir FB, grupių FB, elektroninį paštą, susirinkimus, susitikimus, individualius pokalbius, atvirų durų dienas.

1.4. Regiono ypatumai

Mokykla yra įsikūrusi Salininkų mikrorajone. Salininkai – Vilniaus miesto dalis, esanti į pietus nuo miesto centro ir priklausanti Naujininkų seniūnijai. Mikrorajonas ribojasi su tarptautiniu Vilniaus Čiurlionio oro uostu. Vaikai su šeimomis lankosi lėktuvų stebėjimo aikštelėje. Mūsų mokykla yra vienintelė ikimokyklinio ugdymo mokykla mikrorajone. Dar mikrorajone yra Salininkų gimnazija, turinti pradinio ugdymo skyrių ir ugdanti priešmokyklinio amžiaus vaikus. Salininkuose yra keli įdomūs objektai. Iki mūsų dienų išlikęs 1785 m. pastatytas Salininkų dvaro svirnas, 2025 m. įtrauktas į Kultūros vertybių registrą ir tvenkiniai, kurie bus atnaujinti įgyvendinant bendruomenės projektą „Gamtos edukacinis tvenkinių parkas“ (2025 m.). Vaikai gali stebėti tvenkinyje gyvenančius paukščius. Taip pat ir netoli mokyklos esančiame miškelyje gyvenančius paukščius, voveres ir augmeniją. Apylinkėse galima užsiimti aktyvia fizine veikla. Šalia Salininkų gimnazijos atnaujiname sporto aikštyną dalyvaujame sportiniuose renginiuose, bendradarbiaujame su gimnazija. Palaikome bendradarbiavimo ryšius su VšĮ „Gelbėkit vaikus“ Salininkų vaikų dienos centru „Šaltinis“. Nuo 2024 m. Salininkuose veikia vietos bendruomenė Esame Salininkų bendruomenės asociacijos bei „Vardan Salininkų“ asociacijos partneriai, padedame organizuoti ir dalyvaujame vietos renginiuose, akcijose, projektuose.

Commented [L12]: Jeigu norite lentelės palikti, siūlytume perkelti jas aukščiau prieš paaiškinimą. Ten kur rašote (žr.4 pav.). Šiuo pasiūlymu remkitės visame tekste

Commented [L13]: Siūlytume susieti su ugdymu, papildyti kuo ši informacija naudinga vaikams? Atkreipkite ir į kitus sakinius, kuriuos rašote.

Commented [L14]: Tas pats pasiūlymas

Commented [L15]: Kaip tai siejasi su Jūsų mokykla, kaip atliepia vaikų poreikius?

Priklausome „Aušros“ metodiniam būreliui, kuris apjungia artimiausias šalia esančių mikrorajonų ikimokyklinio ugdymo mokyklas. Drauge organizuojame bendrus pasitarimus, mokytojai keičiasi gerąja patirtimi.

Commented [L16]: Tas pats pasiūlymas

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programa parengta vadovaujantis svarbiausiais ikimokyklinio ugdymo principais, užtikrinančiais ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomasias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę:

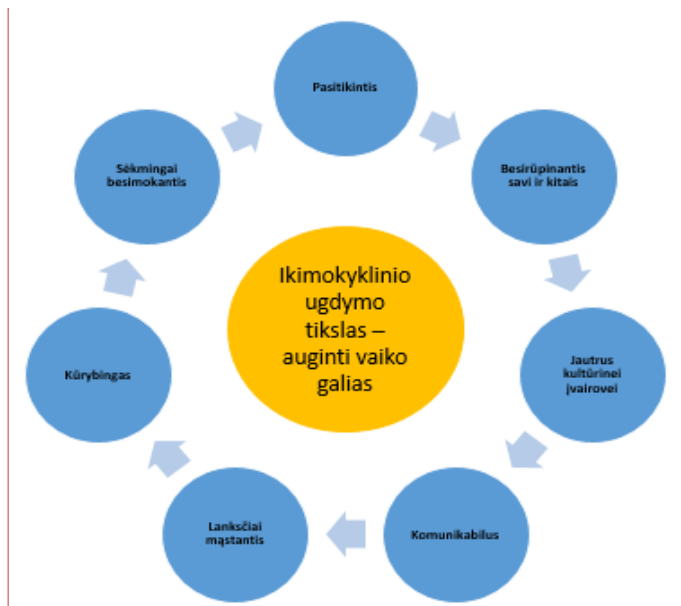
Commented [L17]: Siūlytume savais žodžiais iš savo mokyklos perspektyvos aprašyti principus, kaip mokykla juos įgyvendina?

1. **Žaismės principas.** Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o **žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;**
2. **Įtraukties principas.** Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;
3. **Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas.** Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalais, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);
4. **Sociokultūrinio kryptingumo principas.** Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;
5. **Kontekstualumo principas.** Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;
6. **Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas.** Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimančias sprendimus;
7. **Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas.** Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną *čia ir dabar* momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdieniui, rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

8. **Šeimos ir mokyklos partnerystės principas.** Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų;
9. **Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas.** Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;
10. **Integralumo principas.** Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;
11. **Reflektyvus ugdymo(si) principas.** Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmis atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvaisto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si).

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis (žr. 5 pav.).

5 pav. Išimokyklinio ugdymo tikslas

Commented [L18]: siūlytume pasvarstyti ką šiuo paveiksluku norima pasakyti? Kadangi aukščiau parašytas tikslas platesnis (kurti lanksčius edukacinius kontekstus ir t.t.) ko paveikslukas neatvaizduoja. Paveiksliuke Užrašai turėtų būti lengvai įskaitomi

Uždaviniai:

1. Sudaryti vaikams psichologiškai ir fiziškai saugias sąlygas lygiomis galimybėmis ugdytis integraliame ugdymo procese tiksliai taikant vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus ugdymo(si) metodus, priemones.
2. Organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko inicijuotą veiklą, taikant patirtinio ugdymo(si) metodus: projektus, tyrinėjimus, eksperimentavimą, pažintines išvykas, diskusijas ir kitus bei pripažįstant žaidimą ir kasdienį vaiko gyvenimą grupėje kaip neatsiejamą ugdymo dalį.
3. Formuoti sveikos gyvensenos, sveikos mitybos įpročius, kuriant fiziniam aktyvumui palankią mokyklos aplinką bei pasitelkiant sveikatą stiprinančios ir aktyvios mokyklos programą.
4. Stiprinti bendruomeniškumo, pilietiškumo jausmą, pasididžiavimą savo kraštu, puoselėjant lietuvių tautines tradicijas.
5. Kurti 1,5-3 m. ir 4-6 m. amžiaus vaikų ugdymui pritaikytą ir mokymąsi stimuliuojančią aplinką, integruojant STEAM idėjas, Lego edukacijas ir kitas inovatyvias skaitmenines priemones.

6. Atskleisti vaikų galias ir sudaryti galimybes skirtingais būdais pademonstruoti pasiekimus bei daromą pažangą, sistemingai fiksuojant, dokumentuojant ir analizuojant jo ūgtį.
7. Kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, abipuse partnerystę grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais, su kitais mokytojais ir švietimo paslaugų tiekėjais.

Vaikų pasiekimų plėtotė, jų ugdymo turinys ir veiklos yra įgyvendinami pasitelkiant penkias ikimokyklinio ugdymo sritis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“.

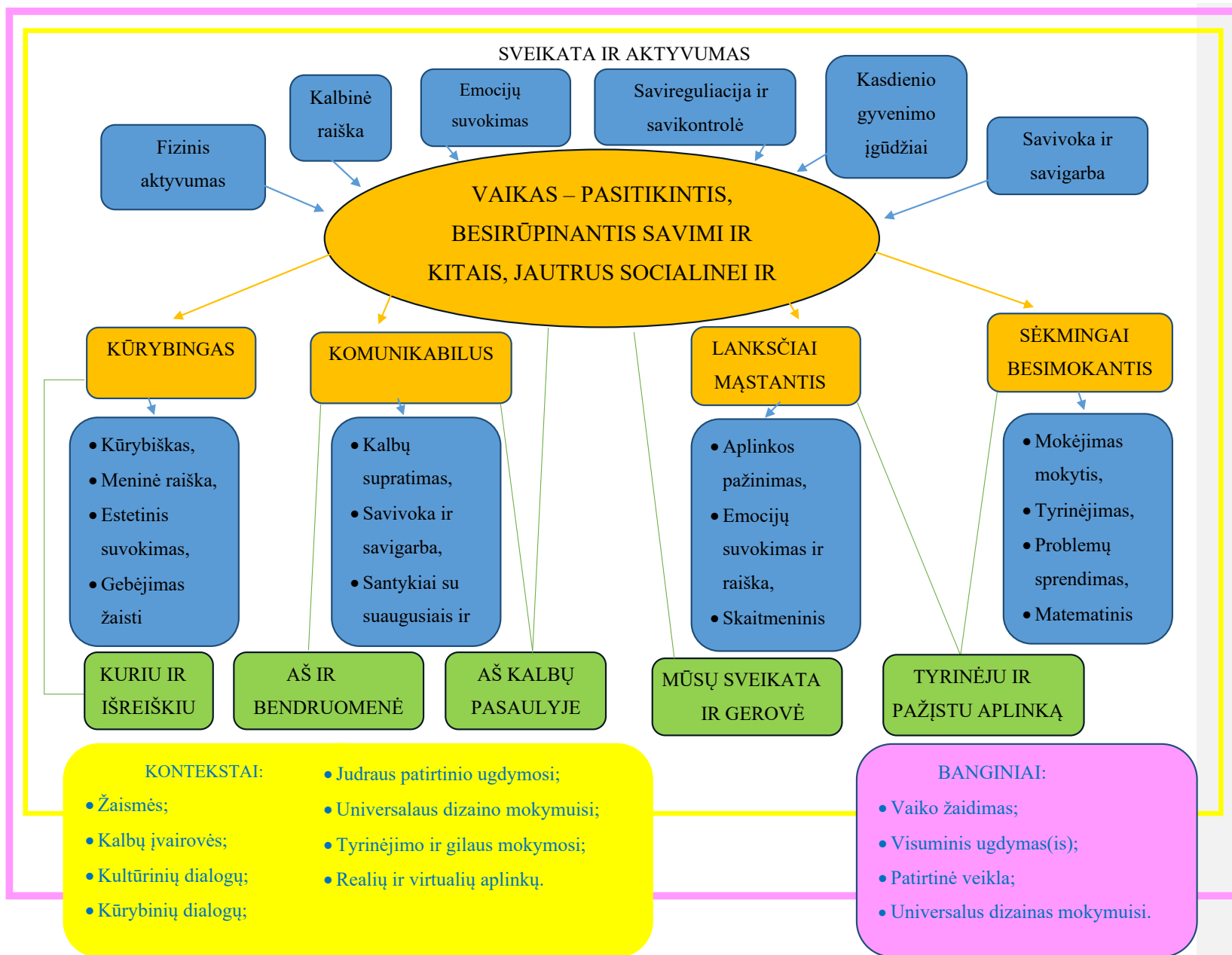
Ikimokyklinio ugdymo rezultatai yra vaikų raidos ir ugdymosi procese nuosekliai įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios bei supratimas ir gebėjimai. Pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių, kurių visuma laiduoja optimalią vaiko galių ūgtį, tai: kasdienio gyvenimo įgūdžiai, fizinis aktyvumas, emocijų suvokimas ir raiška, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, santykiai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais, aplinkos pažinimas, matematinis mąstymas, skaitmeninis sumanumas, kalbų supratimas, kalbinė raiška, estetiškas suvokimas, meninė raiška, kūrybiškumas, tyrinėjimas, problemų sprendimas, gebėjimas žaisti, mokėjimas mokytis (žr. 6 pav.).

Ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas yra visuminis ugdymas(is), universalus dizainas mokymuisi, vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla. Juo vadovaujamosi plėtojant savitą mokyklos ugdymo(si) modelį.

Commented [L19]: Modelyje yra nepabaigtų teiginių:
Pvz.jautrus socialiniai ir.....
Skaitmeninis.....
Matematinis.....ir t.t

6 pav. Konceptualus ugdymo modelis: mokyklos savitumas, vaiko galios ir pasiekimų sritys, ikimokyklinio ugdymo sritys, IU pagrindas, ugdymo kontekstai

Commented [L20]: Siūlytume po paveikslėliu rašyti pavadinimą

Konceptualus ugdymo modelis sukuria lanksčias ugdymo sąlygas, kuriose kiekvienas vaikas gali augti ir tobulėti pagal savo individualius poreikius, galias ir gebėjimus.

Ugdymo centre yra vaikas ir 7 jo plėtojamos galios, tai yra ikimokyklinio ugdymo tikslas. Mūsų programos modelyje atskleidžiant **mokyklos savitumą – ugdyti sveikus ir aktyvius vaikus**, trys vaiko galios yra **apjungtos į vieną visumą**, tai: pasitikintis, besirūpinantis savimi ir kitais, jautrus kultūrinei ir socialinei įvairovei. **Keturios** vaiko galios yra pateikiamos atskirai, tai: kūrybingas, komunikabilus, lanksčiai mąstantis, sėkmingai besimokantis vaikas. Taip ~~na~~ programoje ugdymo tikslas yra padalinamas į 5 dalis. Kiekvieną iš šių vaiko galių užaugina tam tikros, jai priskirtos vaiko pasiekimų sritys. Vaiko galios apima **18** pasiekimų sričių, kurios yra būtinos siekiant visapusiško asmenybės vystymosi.

Ugdymo pagrindą sudaro 4 banginiai. **Visuminis ugdymas(is)** yra pagrindinė ikimokyklinio ugdymo kryptis, kuri lemia vaikų emocinių, fizinių, pažinimo, kūrybos potencinių galių harmoningą plėtojimąsi. **Universalus dizainas** mokymuisi yra kiekvieno vaiko sėkmingą ugdymąsi laiduojanti įtraukaus ugdymo organizavimo prieiga. **Vaiko žaidimas** ir kita patirtinė veikla yra pagrindinės, viena kitą papildančios ugdomosios veiklos. Siekiama vaikų savarankiško žaidimo ir žaismingo ugdymo(si) vienovės bei darnos. **Patirtinės veiklos** yra vaiko ugdymasis darant, veikiant: prijauciant, stebint, tyrinėjant, eksperimentuojant, modeliuojant, kuriant, komunikuojant, reflektuojant savo patirtis ir atradimus.

Ugdymo kontekstai – tai aplinkos ir sąlygos, kuriose vyksta ugdymas. Mokytojas siekdamas plėtoti vaiko galias kuria ugdymo kontekstus įvairiose aplinkose: grupėje, lauke, kitose mokyklos, rajono, miesto erdvėse ir netradicinėse aplinkose. Mokyklos aplinkoje kuriami vaikų emocinį ir fizinį saugumą užtikrinantys ugdymo(si) kontekstai, kurių bendrakūrėjai yra vaikai. Išskiriami 8 kontekstai, tai: universalus dizaino mokymuisi, žaismės, judraus patirtinio ugdymosi, kultūrinių dialogų, kalbų įvairovės, tyrinėjimo ir gilaus mokymosi, realių ir virtualių aplinkų, kūrybinių dialogų.

Šis modelis skatina visuminį vaiko ugdymą, kuris apima ne tik akademinius gebėjimus, bet ir socialinius, emocinius, fizinius ir kūrybinius aspektus. Tai padeda ugdyti harmoningai besivystančią asmenybę (žr. 6 pav.).

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Vaikai yra aktyvūs ugdymo(si) turinio ir proceso kūrimo dalyviai, įsitraukiantys, atliepiantys, siūlantys, ir taip dalyvaujantys su jų ugdymusi susijusiuose sprendimuose. Vaikų reagavimo į ugdymo(si) situacijas stebėjimas, įsiklausymas į vaikų nuomonę padeda

mokytojui geriau suprasti momento čia ir dabar poreikius ir jais grįsti ugdymo(si) procesą. Mokytojas drauge su vaikais mokykloje kuria demokratiškus procesus. Vaikai skatinami susitarti, dalintis, išreikšti savo nuomonę, mokytis kurti taisykles ir jų laikytis. Kiekvienas vaikas turi galimybę išbandyti lyderio vaidmenį skirtingose situacijose. Mokytojas visais būdais skatina vaikus pripažinti ir priimti įvairiopas lyderystės apraiškas. Vaikai aktyviai vertina savo aplinką ir veiklas, kartu kuria grupės taisykles.

Ugdymo(si) kontekstuose, būdami vaikų elgesio ir veiklos modeliu, mokytojai pagal situaciją lanksčiai keičia savo vaidmenis, tapdami vaiko padėjėjais, tyrinėtojais, kūrėjais, besimokančiais. Kuria kasdienę žaidimų ir tyrinėjimų praktiką, skatina vaiko kalbą, palaiko bendravimą su juo. Žaismingumas natūraliai būdingas vaiko santykiui su pasauliu, yra viso jo veikimo ir ugdymo(si) bruožas, vaikų kultūros plėtojimo prielaida. Spontaniškas žaismingumas skleidžiasi per vaikų tyrinėjimą ir eksperimentavimą, visavertiškai įgyvendinamas per savarankiškai pačių vaikų kuriamus žaidimus. Vaikai ugdosi, įsitraukę į žaidimus, žaisdami sensomotorinius tyrinėjimo žaidimus, savarankiškai kurdami vaizduote paremtus režisūrinius, siužetinius vaidmenų ir naratyvinius žaidimus. Tikslingai formuojant(is) siauresnius, savitus gebėjimus žaidžiami didaktiniai žaidimai. Ugdymo(si) procese išlaikomas balansas tarp savarankiškai vaikų kuriamų siužetinių vaidmenų žaidimų ir ugdomųjų žaidimų su taisyklėmis.

Susidomėję įvairiomis veiklomis, stebėdami, tyrinėdami, eksperimentuodami, kurdami, dalindamiesi patirtimi, vaikai visais pojūčiais patiria, pajaučia objektus, jų savybes, ryšius, reiškinius ir procesus, atranda tai, kas jiems nauja, gilina supratimą ir plėtoja gebėjimus. Ugdymo(si) procese skatinami šie vaikų patirtinio ugdymosi būdai: personalizuotas, savivaldus, dialogiškas, judrus, įkūnytasis ugdymasis, ugdymasis tyrinėjant, kuriant, reflektuojant.

Vaikų veiklų plėtotei kuriama žaisminga aplinka, kurioje jie aktyviai veikia, tyrinėja, eksperimentuoja ir auga. Mūsų mokyklos grupėse yra išskiriamos penkios svarbiausios erdvės:

- meno,
- konstravimo,
- vaidmenų žaidimų ,
- gamtos ir pojūčių tyrinėjimo,
- skaitymo ir ramybės.

Be to, vaikai aktyviai veikia ir kitose mokyklos erdvėse: muzikos ir sporto salėse, „Močiutės seklytėlėje“, menų studijoje, mokyklos kieme ir kt. Dažnai jų veikos erdvės

Commented [L21]: Šis žodis nėra taisyklingas lietuvių kalboje, siūlytume pakeisti kitu

Commented [L22]: Ar tikrai erdves reikalinga išskirti, kadangi svarbu, kad jos būtų pristatomos ne kaip atskiros fiksuotos zonos, o kaip kontekstą atliepančios, lanksčiai kintančios aplinkos, kurios palaiko vaikų veiklas ir ugdymosi tikslus.

Siūlome reformuluoti Jūsų pristatomas erdves, kad atitiktų naują požiūrį ir remtųsi ugdymo kontekstais

išsiplėčia artimiausioje mikrorajono aplinkoje – mokyklos stadione ir miškelyje bei kitose edukacinėse miesto ir šalies vietose: muziejuose, dailės galerijose, bibliotekose, laboratorijose (žr. 7 pav.).

7 pav. Ugdymo(si) aplinkos

Mūsų mokykloje vaikams sunkumus įveikti padeda pagalbos vaikui specialistai: logopedas, psichologas, specialusis pedagogas, mokytojo padėjėjas. Vykdomos prevencinės socialinių įgūdžių ir emocinio intelekto lavinimo programos: „Kimochis“, „Mes mąstytojai“, „Antras žingsnis darželiams“. Derinami vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčius dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą. Siekiama užtikrinti, kad visiems vaikams būtų sudarytos vienodos galimybės ugdytis kartu su bendraamžiais pagal jų galias. Vaikams turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių yra sudaromas bei pritaikomas Individualus pagalbos planas. Atsižvelgdami į individualius vaikų poreikius modifikuojame bei pritaikome ugdymo(si) aplinką, turime bendrą mokyklos sensorinę erdvę.

Programos ugdymo turinys yra sudarytas remiantis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis (2023), kurios apima 5 svarbiausias ugdymo(si) sritis ir yra atskleidžiamos plėtojant vaiko galias per pasiekimų sritis. Visų 18 pasiekimų sričių plėtotė, atskirų ugdymo sričių dėmė laiduoja harmoningą vaiko asmenybės vystymąsi ir apima visuminį ugdymą.

Commented [L23]: Ar nepraleidote socialinio pedagogo?

Commented [L24]: Aukščiau apie tai jau rašėte, siūlytume vengti pasikartojimų

Commented [L25]: Siūlytume Visame tekste išlaikyti šią formulę.

Kiekvienai pasiekimų sričiai yra išskiriami esminiai gebėjimai, vertybinės nuostatos ir pateikiamos ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos. Atsižvelgiant į vaikų amžių, pasiekimų ūgtis žingsniais nuo gimimo iki šešerių metų yra pateikta Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų apraše. Nuorodą į Pasiekimų aprašą rasite prie kiekvienos pasiekimų srities.

PASITIKINTIS, BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS, JAUTRUS SOCIALINEI
IR KULTŪRINEI ĮVAIROVEI

Pasiekimų sritis	Vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai	Vertybinė nuostata – domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai: esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinį saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. (Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amžiaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 2-3).	• Žiūrinėja, varto knygeles, korteles su sveikatai palankiu maistu, kaupia atitinkamą žodyną. • Žaidžia režisūrinius maisto gaminimo žaidimus. • Tyrinėja sveiko maisto piramidę. • Dėlioja savo dienos meniu iš kortelių su sveiko maisto produktais. • Supranta ir kuria receptus; plauna, sveria, uosto, dalina, pjausto, maišo, skanauja, pavadina; gėrasi estetišku įspūdžiu. • Žino, kodėl negalima valgyti neskaniai, įtartinais kvėpiančio, kito žmogaus nebaigto valgyti, gyvūno aplaižyto maisto. • Ragauja naujus, jiems nežinomus maisto produktus, susipažįsta su įvairiais skoniais, dalinasi mintimis. • Tyrinėja, matuoja, žymisi, kiek vandens išgeria per dieną, ir aiškinasi, kiek jo vartoti sveika. • Savarankiškai atsigeria grupėje esančio vandens. • Moka valgyti savarankiškai, naudojasi stalo įrankiais. • Žino, kaip reikia elgtis prie stalo. • Iš skaitomų tekstų ir pasakojimų sužino, kodėl svarbu branginti maistą. • Tyrinėja, kiek daug darbo reikia, kad maisto produktai atsirastų ant mūsų stalo, dėlioja šį kelią iš paveikslėlių, jį piešia;
Fizinis aktyvumas	Vertybinė nuostata – noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai: tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir	• Tiksliai juda, pasirinkdamas būdą priklausomai nuo amžiaus ir aplinkos. • Laiko daiktus patogiai, arba kaip sugeba, priklausomai nuo jų svorio ir gabaritų, bei nuo paties stiprumo ir kūno charakteristikų. • Įveikia kliūtis keturpėsčias, atsisistoja, atsitupia, lipa aukštyn, eina atbulai. • Meta, gauda, spiria ir atlieka kitus veiksmus su kamuoliu, o vėliau ir su kitu inventoriumi; taip

Commented [L26]: Patikslinkite prašau kodėl šioje vietoje 3 vaiko galios? O kitur išskiriate po 1. Jeigu teisingai suprantu jos Jūsų programos pagrindas ir Jūs jas sutraukiate į vieną, ar neturėtų būti atvirkščiai?.

Commented [L27]: Ar nebūtų tikslinga atskirti amžiaus 1-3/3-6?

	tikslingai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas. <i>(Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 3-4).</i>	pat savo veiksmams siekia užbrėžiamo tikslo. • Atlieka įvairias manipuliacijas su savo plaštakomis, ploja, atsuka detales. • Įveikia kliūtis, keičia judėjimo tempą, būdą, atlieka judesius nepatogia padėtimi, nušoka nuo laipto. • Pasistiebia, pastovi ant vienos kojos, lipa laiptais, šokinėja abiem ir ant vienos kojos. Mina ir vairuoja triratuką, balansinį dviratį. Žaisdamas judriuosius žaidimus bando derinti judesius poroje ir grupėje, siekia ne tik savo, bet ir komandos draugų naudos, gerovės, bendrų tikslų. • Eina, bėgioja ir šokinėja įvairiais būdais, meta ir spiria kamuolį iš įvairių padėčių, pagauna jį. • Bėga ilgesnius atstumus, šoka į tolį, į aukštį, įvairiomis kryptimis, orientuojasi erdvėje, nepavargsta ilgesnį laiką.
Savireguliacija ir savikontrolė	Vertybinė nuostata – nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai: Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti. <i>(Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 5-6).</i>	• Valdo paprastus emocijų reguliavimo būdus: parodo, atskleidžia, išreiškia emocijas, kreipiasi pagalbos. • Pasitraukia iš įtampą keliančios situacijos. • Valdo savo emocijų raišką, jų intensyvumą, išbando skirtingus per įvairias veiklas sužinotus būdus (suskaičiuoja iki trijų, penkių, pasitraukia į ramybės kampelį, pasiklauso ramios muzikos, pasikalba ir išsiaiškina ar kt.). • Moka valdyti pokyčius situacijoje kilusias neigiamas emocijas, kad pasijustų gerai (įžvelgia gerąją pokyčių pusę, susitaria, prisiderina). • Taikiai žaidžia greta, moka dalintis, palaukia savo eilės (naudojant smėlio laikrodį, pasiimant kitą žaislą ir kt.), atsižvelgia į kito prašymus. • Tyrinėja bei bando įvairius dėmesio ir elgesio valdymo būdus. • Laikosi kartu su kitais sukurtų grupės taisyklių ir tvarkos, ugdomosi valingą dėmesio ir elgesio kontrolę. • Apmąsto savo veiklą ar elgesį, pasirenka tinkamiausius būdus. • Supranta, koks elgesys yra tinkamas ar netinkamas, kas yra teisinga ar neteisinga. • Pagal supratimą elgiasi tinkamai.
Savivoka ir savigarba	Vertybinė nuostata – pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai: pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė),	• Aiškinasi, diskutuoja, argumentuoja ir suvokia susitarimų, ugdomųjų situacijų asmeninę reikšmę. • Pažįsta ir supranta save, suvokia savo ryšius su kitais ir vietą tarp kitų žmonių. • Įžvelgia naujus dalykus apie save. • Veikia savarankiškai ir įgyvendina savo

Commented [L28]: Siūlome peržiūrėti atidžiai visame tekste klaidas

	supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, pristato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, mokyklos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. <i>(Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/lkimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 6-7).</i>	sumanymus. • Plėtoja supratimą apie save kaip unikalų asmenį, kuris auga, keičiasi, įgyja daugiau savarankiškumo, galių ir pasitikėjimo savimi. • Įsitraukia į žaidimus ir įvairias patyrimines veiklas. • Tyrinėja išorinį kūno vaizdą ir kūno dalis per judrias veiklas, pajusdamas, patirdamas, ką kuri kūno dalis daro, kaip juda. • Tyrinėja ir mokosi pajusti savo asmenines erdves, supranta savo privatumą ir reaguoja į asmeninės erdvės ribų pažeidimą. • Žaisdamas savireguliaciją plėtojančius žaidimus, savarankiškai išbando naujas veiklas. • Išbando dėmesio sutelkimo, nukreipimo ir perkėlimo, impulsų ar netinkamo elgesio būdus.
Emocijų suvokimas ir raiška	Vertybinė nuostata – domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai: atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. <i>(Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/lkimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 4-5).</i>	• Vaikai iš skaitomų pasakojimų, istorijų ir patys išbandydami sužino, kad aktyvi veikla padeda išlieti tiek patirtas malonias emocijas, tiek ir nerimą, įtampą. • Atlikdami atsipalaidavimo, kvėpavimo pratimus, vaikai pajaučia, kaip jie nuramina tiek kūną, tiek ir emocijas ar sunkias mintis. • Vaikai mokosi atpažinti ir įvardyti emocijas, nuotaikoms žymėti naudoja emocijų veidelius, spalvas, nuotraukas, „emocijų termometrus“. • Suaugusieji vaiko patiriamas ir išreiškiamas emocijas pavadina, pakomentuoja, taiko personalizuotus vaikų nusiramino būdus (išbūti, išjausti emocijas, patiriant mokytojo paramą, pabūti nusiramino erdvėje kartu su suaugusiuoju, įsitraukti į pozityvias emocijas žadinančias veiklas). • Vaikai įvaldo paprastus emocijų reguliavimo būdus: parodyti, atskleisti, išreikšti emocijas, kreiptis pagalbos, pasiguosti, leisti apkabinamam, nuraminamam, nukreipti dėmesį nuo stiprias emocijas sukėlusio įvykio ar objekto, pasitraukti iš įtampą keliančios situacijos; suskaičiuoti iki trijų, penkių, pasitraukti į ramybės kampelį, pasiklausyti ramios muzikos, pasikalbėti ir išsiaiškinti, mokosi įžvelgti gerąją pokyčių pusę, susitarti, prisiderinti prie pokyčių. • Vaikai skatinami reikšti savo emocijas patirtis ir įspūdžius kuriant ir įvaldant įvairias žaidimo formas ir būdus. • Įvairios emocijos atspindimos muzikuojant (kūno perkusija ir instrumentais), išreiškiamos judesio

		kalba. • Vaikai jausmus ir emocijas išreiškia vizualinės raiškos priemonėmis
Kalbinė raiška	Vertybinė nuostata – nusiteikęs kalbą ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais. Esminiai gebėjimai: naudojamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, ištraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. <i>(Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 15-17).</i>	• Komunikuodamas naudoja nežodinės kalbos priemones: veido motoriką, kūno judesius, balso toną, intonaciją. • Sieja kalbą su aplinkos objektais, pasirenka tinkamas komunikacijos priemones. Tyrinėja kalbinės raiškos būdus, „atranda“ žodžių prasmes. Plečia pasyvų ir aktyvų žodyną, suvokia skirtingų kalbos formų (žodinės, nežodinės, simbolinės, grafinės) įvairovę. • Kalba sau, kitiems, klausinėja, užkalbina, prašo, mokosi dalyvauti dialoge ar poliloge, mokytojiui sukuriant klausymosi aplinką įvairovę (ryto rate, dviese su mokytoju, bendraudami su kitais vaikais), ištraukia į pokalbius įvairiose situacijose. Ieško būdų, kaip aiškiau išreikšti mintį. Tyrinėja, aiškinasi ir sprendžia problemas klausinėdamas, diskutuodamas, ginčydamasis. • Mokosi kalbėti paeiliui, savarankiškai taiko įgytą patirtį, kurdamas pasakojimą, dalyvaudamas dialoge ar poliloge, tardamasis, diskutuodamas, vaizduodamas grafiškai. • Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, simbolius, domisi įvairiomis rašymo, vaizdinės informacijos pateikimo priemonėmis, galimybe palikti ženklus popieriuje, kitose priemonėse, varto knygeles, rodo į paveikslėlius, tyrinėja kitą vaizdinę informaciją. • Ištraukia į veiklas, susijusias su simboliu ir rašytine raiška, kopijuoja ženklus ar nesudėtingus paveikslėlius pagal pavyzdį ar iš atminties. • Dalyvaudami mokytojo siūlomose veiklose vaikai susipažįsta su kitais rašytinės raiškos, komunikacijos būdais (pavyzdžiui, Brailio raštu, alternatyviaja komunikacija), ankstesnių istorinių laikotarpių, kitų šalių rašto pavyzdžiais (pavyzdžiui, hieroglifais, kirilica, bukva).

Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Plėtojant pasitikinčio, besirūpinančio savimi ir kitais, jautraus socialinei ir kultūrinei įvairovei vaiko galias mokytojas visapusiškai plėtoja vaikų sveikos gyvensenos ir komunikacinius įgūdžius. Didžiausią dėmesį skiria ugdymo sričių - „Mūsų sveikata ir gerovė“ ir „Aš kalbų pasaulyje“, veikloms. Pirmiausia, mokytojas savo pavyzdžiu įkvepia vaikus sveikai gyventi - renkantį sveiką maistą, daug judant, sportuojant, rūpinantis savimi ir aplinka. Motyvuoja vaikus sekti jo pavyzdžiu, pasakoja apie sveikos gyvensenos privalumus.

Remdamasis universalios dizaino mokymuisi kontekstu kuria lanksčią, visiems vaikams prieinamą ugdymo(-si) aplinką, kurioje nepriklausomai nuo amžiaus, socialinių, kultūrinių, lingvistinių, sveikatos skirtumų, visiems vaikams sudaromos sąlygos žaisti, patirti ir ugdytis.

Judraus patirtinio ugdymosi kontekste yra skatinamas vaikų judėjimo džiaugsmas ir kasdienis judrumas, didinamos judraus mokymosi galimybės. Kuriamos įdomios ir prasmingos ugdymosi situacijos bei modeliuojamos edukacinės erdvės, kad vaikai galėtų judriais būdais dalyvauti visų ugdymosi sričių veiklose.

Visus metus yra organizuojami papildomi judriosios veiklos užsiėmimai: „Judrioji savaitė“, „Judrusis koridorius“, bėgimo akcijos, orientavimosi sporto rungtys, vaikščiojimas S. Kneipo takeliu bei tradiciniai ir sportiniai renginiai: „Mažųjų olimpiada“, „Olimpinis darželio kiemelis“, „Velykinės estafetės“, „Mes sustosim į ratelį, kviesim mama ir tėvelį“. Mokytojas individualizuoja ir diferencijuoja ugdymo procesą, sudarydamas sąlygas visiems vaikams ugdytis savo tempu bei mokytis vieniems iš kitų. Didelį dėmesį skiria vaikų emocinio intelekto lavinimui, kuris yra pagrindinis vaikų psichinės sveikatos ir pozityvios komunikacijos veiksnys. Mokykloje yra vykdomos ankstyvojo emocinio intelekto lavinimo programos „Antras žingsnis“ ir „Kimochis“. Kasdienėje veikloje remiamasi programos „Kaip pagerinti vaikų socialinį elgesį“ metodinėmis rekomendacijomis. Patirtinis mokymasis yra esminė strategija, kurioje vaikai įsitraukia į praktines užduotis, eksperimentus ir žaidimus, skatinančius jų smalsumą ir kūrybiškumą. Žaidybiniai metodai, praktinės užduotys, tyrinėjimas ir interaktyvios veiklos padeda vaikams įtvirtinti sveikos mitybos, asmens higienos ir saugaus elgesio įgūdžius bei lavina vaikų kalbą.

Kuriant ugdymo(si) kontekstus modeliuojama dialoginė vaikų, mokytojų ir kitų suaugusiųjų sąveika: iš anksto numatomi galimi komunikavimo su vaikais būdai ir priemonės vaikų aktyvumui paskatinti ir palaikyti. Mokytojai stebi, kuo vaikai domisi, ką geba, ir pritaiko kontekstą plėtoti pastebėtus vaikų interesus ir gebėjimus. Siekiant palaikyti dialogą lanksčiai naudojamos priemonės: papildomoji medžiaga ir objektai, ugdymosi veiklos nuotraukos ir vaizdo medžiaga, vaiko veiksmų, atradimų įvardijimas, atvirieji klausimai, refleksijos. Kalbinės raiškos lavinimui pasitelkiame lietuvių liaudies tautosaką ir kitus grožinės literatūros kūrinius. Grupėse yra bibliotekėlės, vaikams kasdien daug skaitoma. Vaikai skatinami kurti savo knygas kartu su mokytojais ar šeimos nariais. Organizuojamos pasakų šventės, išvykos į mokyklos ar miesto biblioteką, kviečiami vaikų rašytojai. Ugdymosi procesas apima įvairius kontekstus, tokius kaip universalios dizaino mokymuisi, žaismės, judraus patirtinio ugdymosi, kultūrinių dialogų, kalbų įvairovės, tyrinėjimo ir gilaus mokymosi, realių ir virtualių aplinkų bei kūrybinių dialogų kontekstus, kurie visi kartu kuria

Commented [L29]: Kartojasi, siūlytume pagalvoti kitą pateikimo būdą. Visame tekste siūlome pasitikrinti ir vengti pasikartojimo

Commented [L30]: Kyla klausimas kokia papildomoji medžiaga? Kokie objektai?

Commented [L31]: siūlytume peržiūrėti ar turinyje atspindi visi šie kontekstai. Ar aprašote juos smulkiau ugdymo procese, kaip tai atliepia vaikų poreikius?

prasmingą ir įtraukiantį ugdymosi procesą, skatinantį vaikų kalbinę raišką, fizinį aktyvumą, sveikatą, kūrybiškumą ir socialinį-emocinį vystymąsi.

KŪRYBINGAS

Pasiekimų sritis	Vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Kūrybiškumas	Vertybinė nuostata - nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminiai gebėjimai: pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais. <i>(Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/lkimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 24-25).</i>	- Noriai veikia ir savarankiškai įgyvendina sumanymus, inicijuoja bendrus žaidimus ir patirtines veiklas, įgyvendina turima idėja kartu su kitais; - Piešia save ir kitus samprotauja kaip atrodys užaugęs; - Pažintinio pobūdžio informacija interpretuoja ir išreiškia įvairiomis formomis ir priemonėmis; - Reflektuoja savo atliktą veiklą ir jos rezultata, pastangas, gebėjimus ir elgesį, dėl kurių jam vis geriau sekasi atlikti užduotis; - Veikdamas spontaniškai ar įsitraukdamas į mokytojo organizuotas veiklas vaikas tyrinėja, eksperimentuoja, kuria „žaidžia“, imituoja, improvizuoja, komponuoja, aranžuoja, modeliuoja, pritaiko, interpretuoja, reflektuoja, išbando kūrybines medžiagas, priemones, raiškos būdus ir įvairias veiklos formas. Atlieka tai, ką pats sukuria, ir tai, ką išmoksta iš kitų. - Jausdamas mokytojo palaikimą vaikas pajaučia, patiria, atliepia, vertina ir reflektuoja meninę raišką, džiaugiasi savo ir kitų kūrybą. - Stebi, analizuoja, aptaria, grožisi savo, kitų vaikų ir profesionalių menininkų sukurtais kūriniais. - Vizualinių raiškos priemonių ir įrankių įvairovė skatina vaiką individualiai ir drauge su kitais džiaugsmingai tyrinėti spalvinės ir grafinės raiškos galimybes, eksperimentuoti su dažais, juos maišyti žaisti linijomis, dėmėmis. - Drąsinami, palaikomi vaikai įgyvendina savo kūrybines mintis ir idėjas, renka priemones, įrankius bei technikas grafinei ir spalvinei raiškai, siekdami savitai ir detalai išbaigti savo kūrybinius darbus.
Meninė raiška	Vertybinė nuostata - domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai: pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas,	- Tyrinėja garsų ir muzikos pasaulį, išbando įvairias muzikinės raiškos priemones ir būdus. - Domisi aplinka, garsais, bando suprasti aplinkos ir savo muzikinio čiaukėjimo sąsajas, atkartoja toninius ir ritminius darinius, pradeda suprasti dainavimo ir kvėpavimo svarbą, skandavimą derina su judėjimu. - Perpratęs muzikos kalbą vaikas išmoksta vertinti,

	įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. (<i>Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/lkimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 18-22).</i>)	įsiklausyti, atlikti muziką ir renkasi, kas jam patinka. • Vaikai mėgdžioja suaugusiuosius, taip pat suaugusieji mėgdžioja vaikus. Žaisdami muzikinius žaidimus, vaikai geriau susitelkia, įsitraukia į muziką, išlaiko ir plėtoja įgimtą domėjimąsi muzika. • Patirdami ir įvardydami muzikos sąvokas (aukštai – žemai; garsiai – tyliai; ilgas – trumpas; tas pats – skirtingas; linksmas – liūdnas), vaikai ruošiasi suprasti, atlikti muziką ir mėgautis ja. • Per lopšines, žaidimus su judesiais, katutes, mylavimus, kykavimus, gyvūnijos apdainavimus, formules dainas, erzinius ir skaičiuotes, kurias inicijuoja suaugusieji vaikai palengva pratinasi ploti, trepsėti, siūbuoti ar skanduoti savarankiškai. • Vaikai plečia savo muzikinį žodyną, ne vien atkartoja suaugusiųjų sukurtas dainas, mokytojo skatinami plėtoja ir savos kūrybos spontanišką (vadinamą „arioso“) dainavimą. • Klausydamiesi dainavimo be teksto, vaikai labiau susitelkia į muziką, ne į žodžius. • Mokosi atskirti, ar garsai, dariniai ir melodijos yra panašios, ar skirtingos, atpažįsta anksčiau girdėtas melodijas, gali parodyti melodijos slinktį bei kontūrą, suvokia tonacijos centrą. • Judesiu vaikai rodo muzikinę frazę, vis geriau imituoja pažįstamą medžiagą, gerina kvėpavimo įgūdžius, plečia vokalinį diapazoną, spontaniškai dainuoja dainas, kuriose juntamas metras, pasikartojantys ritmo dariniai ir tonacija. • Tyrinėdami ir išbandydami garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais, vaikai lygina, apibūdina, kategorizuoja tuos garsus. Vaikai atpažįsta tylą kaip svarbų muzikos elementą. • Muzikuodami kūno perkusija ir instrumentais, vaikai lavina motoriką ir raumenų kontrolę, kai reikia sugriebti, kratyti, mušti, trinti ir t. t., groja nustatytu pulsu, instrumentais pakartoja trumpus ritmo darinius. • Muzikuodami su kitais vaikais tinkamai elgiasi ir klausosi, kaip jų indėlis dera su kitais. Ilgainiui vaikų improvizacijos įgauna struktūrinių ir stilistinių savybių. • Vaikai klausosi muzikos mokytojui taikant įvairius aktyvaus dalyvavimo metodus: piešdami, judėdami su priemonėmis ir be jų, pritardami instrumentais ar kūno perkusija. • Klausosi muzikos įrašų ir gyvos muzikos tiek mokykloje, tiek už jos ribų, susipažįsta su
--	--	--

		muzikos klausymo ir dalyvavimo socialinėmis elgesio normomis. • Juda natūraliai, džiaugsmingai, jų judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros. • Tyrinėja tempą, ritmą, dinamiką ir erdvę, patiria judesio elementus ir jų derinius, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais. • Pradedą jausti laiką – suvokia laiko trukmę, supranta judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą. • Pradedą judėti erdvėje įsivaizduojama vingiuota linija, mokosi koordinuoti savo kūną. • Naudoja laisvus tekamuosius judesius, kurie padeda kontroliuoti kūno energiją ir įtampą. • Mokosi judėti ta pačia puse, išlaikyti pusiausvyrą, demonstruoti lankstumą, reguliarių ir gilų kvėpavimą. • Atpažįsta ir įvardija pagrindinius judėjimo būdus vietoje ir persikeliant erdvėje (pavyzdžiui, šuoliukai, pritūpimai, sukiniai, paprasti žingsneliai), spontaniškus judesius keičia į sąmoningai struktūruotą judesių seką ir judesys tampa šokiu. • Vaikai perpranta etiketo ir scenos kultūros taisykles, susipažįsta su įvairiomis kultūromis, jas patiria, taip pat atranda skirtingus mokymosi būdus (šokti vienam, šokti poroje, šokti ratelyje ir kt.). • Vaikai supranta šokio kompoziciją (šokio žingsnius, sekas, stilių, judėjimo kryptį, erdvę), stebi kitus, derina šokio meną su kitais menais ir kalba, nusako šokio tempą, nuotaiką. • Gausėja pirmųjų meninių sąvokų žodynas, kai mokytojai tyrinėjimo metu komentuoja vaizdus, įvardija spalvas, formas, faktūras, estetinius potyrius. • Patiria įvairius vaizduojamojo meno stilius, žanrus, formas. • Liečia, judina, brauko, spaudo, teplioja dažais, pirštukais, pastebi pėdsaką, spalvą, liniją, dėmę, pajaučia tekstūrą, skirtingų faktūrų medžiagiškumo paviršius. • Pradedą suprasti rankos judesių ir piešimo priemonės paliekamo pėdsako ryšį, tyrinėja savo keverzones ir terliones, bando apie jas pasakoti, kai suaugusieji palankiai reaguoja, drąsina ir komentuoja vaikų piešinius. • Veikia savo tempu, pagal savo norus ir galias. Tobulėjant motorikai ima vis labiau kontroliuoti savo judesius, jų kryptis ir vaizduoti įvairesnes linijas, formas.
--	--	---

		• Tyrinėjimas perauga į tikslingą grafinių ir spalvinių vaizdų kūrimą – piešimą. • Išbando įvairias grafikos technikas (monotipija, lino raižinys, grotžas, koliažas), eksperimentuoja su mišriomis technikomis. • Platėja meninių sąvokų žodynas. • Įgyvendina savo kūrybines mintis ir idėjas, siekia savitai ir detalai išbaigti savo kūrybinius darbus. • Lipdo skirtingų formų objektus, konstruoja erdvinius objektus, patiria džiaugsmą kurdami. Vaikų spalvinė, grafinė ir erdvinė vizualinė raiška ikimokykliniame ugdyme yra integrali. • Išbando skirtingas teatrinės raiškos priemones. • Vaikai naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas, giliai išgyvena kuriamas situacijas ir kartu mokosi tiksliau, aiškiau, autentiškai, kūrybiškai perteikti savo išgyvenimus kitiems vaikams ir artimiems suaugusiesiems. • Tyrinėja temas, kylančias iš patirčių, vaizduotės, įkvėptas skaitomų literatūros, muzikos, teatro ar dailės kūrinių. Mokytojas palaiko ir paskatina kūrybišką vaiko raišką pastebėdamas, įsitraukdamas ir pats ją modeliudamas. • Patiria teatro meno reiškinius mokykloje ir už jos ribų, reflektuoja savo patirtis, dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose.
Estetinis suvokimas	Vertybinė nuostata - domisi, gėrįsi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminiai gebėjimai: atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba. (Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf)	• Plėtojant vaikų supratimą apie sveikatos saugojimą siekiama didinti jų pasitikėjimą patiems pasirūpinti savo higiena ir aplinkos tvarka bei estetika: • Vaikai susipažįsta su higienos reikmenimis, ugdomi kūno priežiūros įgūdžius, kai patys, mokytojo skatinami, drąsinami, pamokomi, padedami, prausia veidą, rankas ir nusišluosto, susišukuoja plaukus, nusirengia ir bando tvarkingai sudėti drabužius ir pan. • Vaikus laikyti asmens higienos motyvuoja suaugusiojo pavyzdys, dainelės, eilėraščiai, pasakojimai, tyrinėjimai, sužinant apie bakterijas ir virusus, jų sukeltas ligas. Vaikai supranta, kodėl svarbu plauti rankas prieš valgį, pažaidus, susitepus, pasinaudojus tualetu, ir pratinasi tai daryti. • Vaikai žiūrinėja tvarkingos, patogios, estetiškos aplinkos nuotraukas, ieško patinkančios aplinkos vaizdų informaciniuose tinklalapiuose, diskutuoja apie savo grupės aplinką, kas tvarkinga – netvarkinga, patogus – nepatogus, saugu – nesaugu, gražu – negražu. Vaikai įsitraukia į

	psl. 18-19).	aplinkos pertvarkymo veiklas, ieškodami sprendimų, kaip aplinką paversti lengvai tvarkoma, patogia, saugia, malonia akiai: simboliniais piešiniais grupėje ženklina daiktų laikymo vietas, kuria saugaus daiktų naudojimo taisykles ir pan. • Muzikinė veikla pratina girdėti, atkartoti dainuojant ir muzikuojant, kurti, siekti meistriskumo, ugdyti drausmingumą, suteikia saviraiškos galimybę, padeda patirti bendrumo jausmą muzikuojant drauge, gilina estetinį suvokimą.
Gebėjimas žaisti	Vertybinė nuostata - nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminiai gebėjimai – individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimo taisyklių. (Nuoroda į pasiekimų <i>aprašą</i> – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/lkimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 27-28).	• Įsitraukia į žaidimą, pats pasirenka priimtinausią būdą žaisti ir veikti. • Laikosi tvarkos, rūšiuoja daiktus, tvarko žaislus, pažaidęs padeda juos į vietą. • Žaislingai reiškia savo emocijas patirtis ir išpūdžius kurdamas ir įvaldydamas įvairias žaidimo formas ir būdus. • Plėtoja vaizduotę, kūrybiškumą, stiprina improvizacinius įgūdžius, ugdo simbolinį mąstymą ir socialinio bendravimo vertybinius pagrindus. • Per žaidimus vaikai drauge konstruoja vaikų kultūrą, kuria „bendravimo“ kalbą, išgyvena bendrumo jausmą. • Išmoka pasirinkti arba susikurti erdves savo žaidimams, ima žaisti didesnėse grupelėse, konstruoja sudėtingesnius žaidimo siužetus, žaidimai tampa tęstiniais.

Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Ugdant kūrybingo vaiko galias mokytojas visapusiškai plėtoja vaikų kūrybiškumą, meninės raiškos, estetinio suvokimo ir gebėjimo žaisti įgūdžius. Didžiausią dėmesį skiria ugdymo srities „Kuriu ir išreiškiu“ veikloms. Žaismės kontekstas atliepia vaiko žaislingą savęs ir pasaulio pajautimą, skatina žaisti judesiais, pojūčiais, emocijomis, kalba, vaizduote, mintimis. Mokytojas palaiko kasdinių veiklų žaislingumą, kuriant džiaugsmo bei nuostabos tyrinėjant, išbandant, eksperimentuojant, dalinantis potyriais. Eksperimentuojama veikimu tuščioje ir daiktinėje erdvėje, atrandant, kad žaidimas gali gimti „iš nieko“, mintyse. Mokytojas jautriai pastebi žaismę vaikams veikiant, ją atliepia, pratęsia, kokybiškai papildo ir įtraukia kitus vaikus. Vaikai skatinami išbandyti įvairias menines priemones ir kūrybines medžiagas. Modeliuojant kūrybinių dialogų kontekstą kuriama vaizduotė, smalsumą,

nuostabą kelianti aplinka, akcentuojanti patį kūrybos procesą. Vaikai patiria kūrybos laisvę, išgyvena netikėtumą, kūrybos džiaugsmą ir pasididžiavimą įveikus kūrybinius iššūkius. Mokytojas sudaro sąlygas vaikams aktyviai tyrinėti, eksperimentuoti bei viską išbandyti patiems. Vaikai patys renkasi veiklos medžiagas, priemones, vietas, taip pat gali bendradarbiauti su kitais ar veikti individualiai. Pirmenybę teikia vaiko pastangoms, spontaniškumui, autentiškai raiškai ir kūrybinės veiklos laisvei. Palaiko vaiko idėjas, padeda jas tęsti ir įgyvendinti iki galo. Mokytojas atkreipia vaikų dėmesį į aplinkų estetiką ir įvairovę, kurioje kuriamos prielaidos vaikams tyrinėti kūrybinės raiškos galimybes, įgyvendinti savo idėjas, improvizuoti. Vaikai su mokytojais aktyviai įsitraukia į kūrybinius miesto ir šalies projektus, konkursus, parodas. Organizuojamos vaikų išvykos į muziejus, dailės galerijas.

KOMUNIKABILUS VAIKAS

Pasiekimų sritis	Vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Kalbų supratimas	Vertybinė nuostata - domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklaudyti ir suprasti kitą. Esminiai gebėjimai: klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus. <i>(Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 14-15).</i>	• Plečia pasyvų ir aktyvų žodyną, atkreipia dėmesį į kalbėjimą girdėdamas suaugusiojo kalbą. • Ugdosi foneminę klausą ir fonologinį suvokimą. • Moka sutelkti dėmesį ir klausytis. • Klausosi įvairių aplinkos garsų, ritmų, eilėraščių, dainelių gimtąja ir kitomis kalbomis. • Aktyviai įsitraukia į bendravimą su mokytoju ir kitais vaikais į veiklas. • Plėtoja kalbos supratimą, „atranda“ žodžių prasmes. • Ugdosi trumpalaikę ir ilgalaikę atmintį, kalbinę vaizduotę, skatinančią mintis išreikšti žodžiais. • Klausio gyvai pasakojamų ir įrašytų įvairaus stiliaus ir turinio tekstų apie aplinką, įvykius, reiškinius. • Nepertraukiamai išklausio draugų ir suaugusiųjų kalbos. • Reaguoja į kalbančiųjų intencijas, supranta kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus. • Kalbos supratimą plėtoja ir kitais pojūčiais: vaizdu, lytėjimu, uosle, ragaudami; • Supranta savo ir artimųjų vardus, paprastus klausimus ir prašymus, artimiausios aplinkos daiktų, reiškinių ir veiksmų pavadinimus. • Supranta skaitomus nesudėtingus trumpus tekstus. • Pasitelkia įvairius ženklus ir gestus, išreiškia mintį, parodo mąstymo būdą mokytojo

		inicijuojamose mąstyti skatinančiose veiklose; • Atpažįsta gestus, mimikas ir į jas reaguoja žodine arba nežodine raiška.
Savivoka ir savigarba	Prie pasitikinčio, besirūpinančio savimi ir kitais, jautraus socialinei įvairovei vaiko galių ugdymo, žr. 18-19 psl.	
Santykiai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais	Vertybinė nuostata - nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai: pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. <i>(Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 8-9).</i>	• Pagrindinius poreikius išreiškia veido mimika, garsais, gestais, galvos linktelėjimu; • Suaugusiesiems ir vaikams parodo savo pomėgius, interesus; • Kasdienėje rutinoje ir veiklose atsirenka savo ir kitų ribas, sanktykį, daiktus; • Vienas iš kito išmoka įvairių socialinės sąveikos, pažinimo ir kūrybos būdų; • Išsiaiškina koks elgesys yra tinkamas ar netinkamas pagal įgytą supratimą elgiasi tinkamai; • Moka užmegzti ir palaikyti asmeninius ryšius su kitais žmonėmis; • Tyrinėja savo ir kitų panašumus bei skirtumus; • Galvoja apie kitus ir jų poreikius, būna geranoriškais, draugiškais, bendraujančiais, bendradarbiaujančiais; • Dialogiškame ugdymo procese supranta žmones ir bendruomenę; • Pajaučia vaikų grupę kaip bendruomenę, kai užsimezga emocinis ryšys su mokytoju ir grupės vaikais.

Commented [L32]: Siūlome atkreipti dėmesį į šriftą visame tekste

Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Ugdant komunikabilaus vaiko galias mokytojas kuria ir palaiko aplinkos sąlygas, palankias rasti ir plėtoti skirtingiems vaikų komunikavimo būdams, įvairiai žodinei ir nežodinei raiškai, kalbų pažinimui, teigiamoms nuostatoms, susijusioms su kalbų ir jos formų įvairove. Kuriant kalbų įvairovės kontekstą pasinaudojama mokykloje ar grupėje esama kalbų įvairove, kuri atsiskleidžia kasdieninėse komunikacinėse situacijose, taip pat socialinių tinklų ir skaitmeninių technologijų teikiamomis galimybėmis, vaizdinėmis bei garsinėmis

priemonėmis. Mokytojas skatina dialogą, bendradarbiavimą ir dalijimąsi patirtimi, kuria emocinį saugumą. Plėtojamos „Aš ir bendruomenė“ ir „Aš kalbų pasaulyje“ veiklos, siekiant plėtoti savivokos ir savigarbos, santykių su suaugusiais ir bendraamžiais bei kalbų supratimo sritis.

Kultūrinių dialogų kontekste padeda kiekvienam vaikui kurti savo individualų tapatumą, tuo pačiu metu dalyvaujant tiek vaikų subkultūros, tiek artimiausios ir tolimesnių aplinkų kultūrų kūrime. Mokyklos aplinka yra erdvė nuolatinėms socialinėms ir kultūrinėms sąveikoms bei reiškiniams patirti, pažįstant šeimos, mokyklos grupės, kaimynystės, regiono, etninės grupės ir šalies bei globalaus pasaulio kultūrinius ypatumus ir vertybes. Mokyklos aplinkoje matomi įvairių kultūrų ženklai, simboliai, patiriami papročiai ir elgsenos, išbandomos skirtingos kultūrinės raiškos formos, ugdantis pozityvų požiūrį į įvairovę ir kitoniškumą. Mokykloje yra organizuojami bendruomenės ir grupių renginiai, susitikimai, parodos. Vaikai skatinami dalintis savo šeimos tradicijomis ir vertybėmis. Šeimos gali bendrauti ir bendradarbiauti tarpusavyje, keistis informacija vaikų ugdymo klausimais, taip pat ir knygomis, žaislais ir kt.. Plėtojami bendradarbiavimo ryšiai su kitomis šalies ir užsienio švietimo įstaigomis.

LANKSČIAI MĄSTANTIS

Pasiekimų sritis	Vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Aplinkos pažinimas	Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. (Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikmokyklinio-amžiaus-vaiku-ugdymosi-	• Daiktus atpažįsta ir rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą, naudodami rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones. • Tyrinėja gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus, ieško panašumų ir skirtumų, sprendžia iškilusias problemas, daiktus lygina ir grupuoja, komentuoja jų išvaizdą bei paskirtį. • Susipažįsta ir mokosi naudotis daiktais bei prietaisais, padedančiais tyrinėti ir pažinti aplinką. • Atpažįsta ir pavadina augalus, juos stebi, renka, tyrinėja, grupuoja, matuoja, fiksuoja. • Tyrinėja, aiškinasi ir pastebi gyvosios ir negyvosios gamtos vienovę. Pastebi orų pokyčius skirtingais metų laikais, susieja juos su augalų ir gyvūnų gyvenimu. • Mokosi taupiai naudoti įvairias priemones ir tausoti Žemės išteklius. • Stebi gyvūnus savo aplinkoje, atpažįsta juos knygose bei animaciniuose filmuose, mėgdžioja jų balsus bei judesius.

	pasiekimu-aprasas.pdf psl. 9-11).	• Tyrinėja tamprumo, trinties, energijos reiškinius. • Atlieka eksperimentus su magnetu su vandeniu, susipažįsta su spalvų spektru, išsiaiškina kaip tai įvyksta. • Tyrinėja šešėlius, išbando įvairias veiklas su atspindžiais. • Įsitraukia į skaičiavimo veiklas bei uždavinių sprendimą, mokosi atpažinti ir paaiškinti kiekybinę informaciją perteikiančius vaizdus. • Įsitraukia į žaismingas ir eksperimentines ilgio, pločio, aukščio, masės, tūrio palyginimo veiklas, diskutuoja , dalinasi savo pastebėjimais. • Įsitraukia į aplinkoje esančių daiktų ir objektų tyrinėjimą, jais manipuliuoja. • Atpažįsta dvimates ir trimates figūras, jas apibūdina, palygina, grupuoja, konstruoja, komponuoja skirtingų dydžių figūrų sekas. • Eksperimentuoja su veidrodiniais paviršiais, taškiniais šviesos šaltiniais. • Domisi išmaniaisiais daiktais be ekranų bei skaitmeninėmis technologijomis ir jų turiniu. • Gretina realius daiktus ir jų atvaizdus iš skirtingos perspektyvos, pradeda suprasti jų vaizdavimą plokštumoje. • Tyrinėja žmogaus ir gamtos sukurtus daiktus, aiškinasi daiktu skirtumus ir paskirti bei daiktų pritaikymą žmogaus poreikiams.
Emocijų suvokimas ir raiška	Prie pasitikinčio, besirūpinančio savimi ir kitais, jautraus socialinei įvairovei vaiko galių ugdymo, žr. 19 psl.	
Skaitmeninis sumanumas	Vertybinė nuostata: nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai: geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. (Nuoroda į pasiekimų aprašą –	

	vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 12-14).	mokykloje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais; • vyresni nei 3 metų vaikai, mokytojų padedami, iki 0,5 valandos per dieną naudojami jų amžių atitinkančiomis prasmingomis, ugdymą(si) papildančiomis skaitmeninėmis technologijomis ir skaitmeniniu turiniu žaisdami ir pažindami aplinką; • nesudėtingo skaitmeninio turinio kūrimo galimybes atranda įsitraukdami į įvairias mokytojo paskatintas veiklas, vykstančias realios ir virtualios aplinkos kontekstuose; • apie objektus ir reiškinius, kurių neįmanoma tiesiogiai matyti, paliesti, išgirsti, vaikai, mokytojų padedami, gauna informaciją naudodamiesi išmaniaisiais įrenginiais; • skaitmeninių priemonių saugaus ir atsakingo naudojimo, virtualaus bendravimo taisykles vaikai sužino ir mokosi taikyti jas aptardami su suaugusiuoju, nagrinėdami įvairias situacijas ir pavyzdžius; • vaikai iki 3 metų žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas. 3–6 metų vaikai veiksmų sekas (algoritmus) problemoms spręsti suvokia ir elementariai taiko stebėdami, žaisdami, nagrinėdami ir įvardydami jas (sekas). • per įvairias praktines veiklas vaikai susipažįsta su nurodymo, komandos sąvoka. Žaisdami mokosi žodines komandas pateikti vaizdiniais, garsiniais ir kitais simboliais bei atlikti jais žymimus veiksmus. Vaikai užrašo komandų sekas simbolių sekomis ir mokosi jas „perskaityti“ bei atlikti. Vaikai nurodo, kuo skiriasi rezultatai, kai komandas atlieka žmogus ir robotas.
--	--	--

Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Ugdant lanksčiai mąstančio vaiko galias mokytojas kuria ir palaiko aplinkos sąlygas, stiprinančias aplinkos pažinimo, emocijų suvokimo ir raiškos, skaitmeninio sumanumo sritis bei plėtodamas ugdymo sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“ veiklas. Modeliuojant kontekstus kuria įvairiapusės veiklos galimybes: vaiko iniciatyvos pirmumą, kai mokytojas stebi vaiko domėjimąsi ir pasinaudoja spontaniškomis čia ir dabar susikūrusiomis situacijomis, praturtindamas jo patyrimą; dialoginį veikimą, mąstymą ir kūrybą drauge, mokytojui sekant vaiko iniciatyvą; atvirosios veiklos idėjos pirmumą, kai mokytojas pasiūlo vaikams veiklą ir iniciatyvą veikti perleidžia vaikams. Ugdomosios veiklos perkeliama ir plėtojama mokyklos kieme, prie tvenkinio, miškelyje, skaitmeninių priemonių laboratorijoje bei kitose

netradicinėse aplinkose. Mokytojas papildo ir praplečia realybės kontekstus alternatyviomis skaitmeninėmis galimybėmis patirti ir pažinti, plėtoti vaikų skaitmeninį sumanumą, informatinį mąstymą. Kasdienėje ugdomojoje veikloje naudoja interaktyvius ekranus, edukacinius robotus, fotoaparatus ir kitas priemones. Kuriami realios ir virtualios aplinkos sąveikomis grindžiami kontekstai, aplinkas saikingai ir saugiai papildant skaitmeninėmis priemonėmis bei įranga, prioritetą teikiant patirtiniam realių objektų ir reiškinių tyrinėjimui, kūrybiškumui, socialinėms sąveikoms. Vaikų savivaldį mokymąsi skatinančios skaitmeninės priemonės, įvairiomis vaizdo ir garso įvesties bei išvesties įrangą turinčiomis technologijomis kuriamos galimybės vaikams realioje aplinkoje pamatyti plika akimi nematomus procesus ar reiškinius, perkelti realios aplinkos objektus į skaitmeninę erdvę, tyrinėti taisyklių ir laisvės veikti ribas, spręsti problemas, įveikti iššūkius.

Commented [L34]: Šis žodis nėra tikslus ir taisyklingas lietuvių kalboje

SĖKMINGAI BESIMOKANTIS

Pasiekimų sritis	Vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Mokėjimas mokytis	Vertybinė nuostata – noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai: geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus. <i>(Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/pr-ojektai/wp-content/uploads/2024/02/I-kimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 29).</i>	• Vaikai mokosi lavinti rankos judesių tikslumą, akies ir rankos koordinaciją ką nors dėliodami, konstruodami, verdami, piešdami. • Vaikai mokosi suprasti paveikslėliais sudėliotą savo grupės dienotvarkę, stebėti ir patikrinti, kas šią dieną jau įvyko, kas dar įvyks. • Vaikai mokosi laikytis tvarkos, kai rūšiuoja daiktus, tvarko žaislus, padedami suaugusiųjų, arba savarankiškai pažaidę padeda žaislus į vietą. • Vaikai mokosi saugiai elgtis žaisdami kieme, lauke, laikytis susitartų saugaus elgesio taisyklių. • Vaikai mokosi atsakingai elgtis aplinkoje, kurioje yra gyvūnų. • Vaikai mokosi parodyti veido mimiką, garsais, gestais, galvos linktelėjimu išreikšdami sutikimą ar papurtydami galvą į šonus. • Mokosi atpažinti ir įvardyti emocijas. • Vaikai mokosi stabtelėti ir apmąstyti savo veiklą ar elgesį, kad pasirinktų tinkamiausius būdus. • Vaikai, mokosi suprasti, gerbti, toleruoti ir priimti kita kalba kalbantį, kitaip besielgiantį, mažiau gebantį vaiką. • Vaikai mokosi pažinti ir išreikšti pagarbą pagrindiniams savo šalies simboliams (vėliava, herbas, himnas), tyrinėja šalies žemėlapi, domisi vėliavos spalvų reikšmėmis, gintaru, Gedimino pilimi ir kitais simboliais. • Vaikai mokosi išklausyti, kalbėti paeiliui, dalyvauti dialoge ar poliloge. • Vaikai mokosi kelti klausimus apie artimiausią aplinką.

Tyrinėjimas	Vertybinė nuostata - domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminiai gebėjimai: aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. <i>(Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/pr-ojektai/wp-content/uploads/2024/02/I-kimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 25-26)</i>	• Rūšiuoja daiktus pagal formą, spalvą, dydį, naudodami rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones. • Daiktus pažįsta stebėdami, sugretindami, palygindami, grupuodami, rikiuodami nuo mažiausio iki didžiausio, komponuodami ir konstruodami. • Ieško panašumų ir skirtumų, sprendžia iškilusias problemas. • Patiria, kad daiktai turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), ir kad yra skirtingų medžiagų (minkštos – kietos, skaidrios – neskaidrios, lengvos – sunkios). • Atpažįsta daiktus pagal požymius: spalvą, tekstūrą (lygus, šiurkštus, švelnus), formą (apvalus, kampuotas, pailgas), kvapą, randa daiktus pagal žodinį apibūdinimą. • Daiktų dydį tyrinėja, bandydami apimti delnais, apglėbti, gretindami su savo ūgiu. • Pagal daiktus ir jų išsidėstymą orientuojasi aplinkoje. • Lygina praeities ir dabarties daiktus, komentuoja jų išvaizdą, paskirtį, kaip veikia, iš ko pagaminti. Supranta, kad tos pačios paskirties daiktas (pavyzdžiui, stalas) gali būti pagamintas iš medžio, metalo, plastiko; • Pažįsta ryšio palaikymo tarp žmonių priemones, transporto priemones, jas grupuoja (pavyzdžiui, oro, vandens, sausumos). • Pažįsta ir moka naudotis daiktais, prietaisais (lupomis, magnetais, mikroskopais, svarstyklėmis), padedančiais tyrinėti ir pažinti aplinką (gamtos radinius, žmogaus sukurtus daiktus). • Naudoja išmanius daiktus (žaislus, robotukus, išmanius rašiklius, telefonus, išmanias grindis ir kt.), aiškinasi jų veikimo būdą, juos išbando. • Stebi, renka, tyrinėja, grupuoja, pažįsta ir pavadina augalų dalis (lapai, žiedai, vaisiai, sėklos ir pan.), junta tekstūrų skirtumus, vaisiuose suranda sėklas. • Išsiaiškina, kad medžiai gamina deguonį, kuris būtinas žmonių ir gyvūnų kvėpavimui, ir supranta, kad medžius reikia saugoti ir sodinti. • Atpažįsta gyvūnus iš jų kūno formos, išskirtinių požymių, gyvenamųjų vietų, mėgdžioja gyvūnų balsus, būdingus judesius. • Stebi, tyrinėja organizmų poreikius, aiškinasi, kam naudojamas vanduo, kodėl jis toks svarbus ir reikalingas organizmams. • Seka paros, metų ciklą, aiškinasi, kaip gyvena augalai ir gyvūnai – dieną ir naktį, skirtingais metų laikais, kokie pasikeitimai vyksta jų gyvenime.
---------------------------	--	---

		• Stebi būdingus gamtos požymius, skirtingais metų laikais. • Taupiai naudoja vandenį, popierių, priemones, nešvaisto jų be reikalo, supranta, kad taip prisideda prie Žemės išteklių tausojimo, tvarumo. • Tyrinėja ir atranda fizikinius reiškinius. (magnetizmą, šilumos energiją, elektros trinties, tamprumo jėgas) • Tyrinėja vandens būvius (ledas, šiltas, šaltas, garai), kurie daiktai skęsta, kurie plūduriuoja ir nuo ko tai priklauso. • Atpažįsta ir pastebi lauke vaivorykštę, žino kad jai susidaryti reikia lietaus ir saulės, tyrinėja gamtos objektų šešėlius, bando įvairias veiklas su atspindžiais. • Pažįsta įvairias medžiagas ir jų savybes (kietos, skystos ir dujinės)
Problemų sprendimas	Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminiai gebėjimai. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvaisto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. <i>(Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/pr-ojektai/wp-content/uploads/2024/02/I-kimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 25-26)</i>	• Rūpinasi savimi ir aplinka. Pasirenka priimtinausią nesutarimų sprendimo būdą. • Diskutuoja ir suvokia susitarimų reikšmę. • Vengia pavojingų situacijų, prirėikus paprašo suaugusiojo pagalbos. • Vaikas ugdosi dienos ritmo pajautą, ugdo laiko suvokimą. • Atpažįsta kūno siunčiamus signalus. • Mokosi suprasti, su kuriais žmonėmis bendrauti yra saugu. Aiškinasi, kokie prisilietimai yra tinkami. • Numato pasekmes. • Savarankiškai įgyvendina sumanymus, turint idėją - siekia ją įgyvendinti. • Plėtoja supratimą apie save, įgyja daugiau savarankiškumo ir pasitikėjimo savimi. Mokosi priimti aktualius sprendimus. • Vaikas iki 3 metų, mokosi savo poreikius, emocijas parodyti veido mimika, garsais, gestais. • Darydamas klaidas ir jas taisydamas vaikas plėtoja gebėjimą įveikti iššūkius. • Siekia išlavinti savireguliacijos procesus, valdyti santykių kūrimą. • Susidūrę su kliūtimis, stengiasi jas įveikti, kreipiasi pagalbos. Apmąsto savo veiklą ar elgesį, pasirenka priimtinausią būdą problemai spręsti. • Aiškinasi, koks draugas yra geras ir koks yra blogas. • Mokosi įžvelgti nesutarimo esmę, išgirsti nuomonę ir ieškoti išeikių. • Mokosi atpažinti patyčias, ieško būdų, kaip jų išvengti. • Atliepia ugdymosi veiklas, tyrinėja, diskutuoja, sprendžia problemas. • Žaisdamas dalyvauja problemų sprendime. • Demonstruoja augantį kritinį mąstymą.

		• Mokosi žodinėmis derybomis ir kompromiso paieškomis spręsti problemas, laikydamiesi priimtinių bendravimo taisyklių • Susipažįsta su taisyklėmis, aiškina priimamus sprendimus, pristato veiklos rezultatus. • Analizuodamas įgyja vis sudėtingesnius mąstymo gebėjimus. • Ieško panašumų ir skirtumų, sprendžia iškilusias problemas. • Ieško atsakymų į klausimus. • Prisiima atsakomybę, rūpinasi aplinka. • Atranda skaičius, juos pritaiko aplinkos pažinimui, problemų sprendimui. • Įsitraukia į probleminių situacijų, nagrinėjimą, sugalvoja ir paaiškina pažįstamų objektų dydį. • Veiksmų sekas problemoms spręsti suvokia ir elementariai taiko. • Siekdami rezultato dėlioja ir atlieka veiksmų seką. • Išmoksta inicijuoti bei palaikyti socialines sąveikas. • Aptaria žaidimo temą, planuoja siužetą, ir geba spręsti kylančius nesutarimus.
Matematinis mąstymas	Vertybinė nuostata – nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai: atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. <i>(Nuoroda į pasiekimų aprašą – https://www.nsa.smm.lt/pr-ojektai/wp-content/uploads/2024/02/I-kimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 11-12).</i>	• Įgunda įvertinti daiktų rinkinio kiekį iki 5-ių, neskaičiuodami daiktų („matomi“ skaičiai); • Tyrinėja, bandydami apimti delnais, apglėbti, gretindami su savo ūgiu; • Įsitraukia į skaičiavimo veiklas. • Įsitraukia į mokytojo inicijuotus žaidimus, kuriuose skaičiuojama į priekį ir atgal. • Pradeda suprasti, ką reiškia skaičius sudėti ir atimti. • Lygina daiktų ilgį (plotį, aukštį). • Lygina daiktų mases. • Apibūdina sąvokų prasmę: „ilgas“ arba „trumpas“, „aukštas“ arba „žemas“. • Atranda naujus dydžių palyginimo būdus. • Atranda, kad figūromis ir objektais erdvėje galima manipuluoti: apversti, pasukti, pastumti. • Atpažįsta dvimates figūras (skritulį, kvadratą, stačiakampį, trikampį), trimates figūras (kubą, rutulį). • Apibūdina ir palygina figūrų pagrindinius elementus. • Grupuoja (pagal vieną požymį), komponuoja, konstruoja skirtingų dydžių figūrų (objektų) sekas.

Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Plėtojant sėkmingai besimokančio vaiko galias mokytojas visapusiškai plėtoja vaikų mokėjimo mokytis, tyrinėjimo, problemų sprendimo, matematinio mąstymo pasiekimų sritis.

Didžiausią dėmesį skiria ugdymo srities „Tyrinėjū ir pažįstu aplinką“, veikloms. Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi konteksto paskirtis – atliepti prigimtinių vaikų smalsumą, įtraukti juos į aplinkos tyrinėjimą, skatinantį giliau suprasti aplinkos objektus, reiškinius ir jų ryšius, atrasti įvairius pažinimo ir mokymosi būdus. Kuriamas kontekstas kupinas žaismės, atviras iššūkiams, jame daug laisvės vaiko spėliojimams, atsakymų į savo keliamus klausimus paieškomis, tyrinėjimu grindžiamiems sprendimams. Sukurtos vidaus ir lauko edukacinės erdvės, lauko tyrinėjimo laboratorijos, kuriose yra tyrinėjimo objektų, priemonių ir medžiagų, STEAM veiklų, vaikų stebinių fiksavimo priemonių – tai padeda vaikams įsitraukti į ilgalaikius stebėjimus, patirti aplinkos objektų ir reiškinių įvairovę. Vaikai įsitraukia į kūrybiškas veiklas su Lego konstruktoriais, įvairias STEAM veiklas. Lauko erdvės pritaikytos vaikų **tyrinėjamas**, gilesniam gamtos reiškinių ir objektų pažinimui. Yra lauko klasės ir edukaciniai tentai: „Mūsų kiemo medžiai“, „Plunksnuoti kaimynai“, „Lietuvoje gyvenantys vabzdžiai“. Vaikai augina vaistažoles ir kitus augalus, juos stebi, tyrinėja, ragauja, grožisi, fotografuoja, mėgaujasi arbatomis. Taip pat, stebi vabalų gyvenimą „Vabalų viešbutyje“, domisi kitais gyviais ir kiemo medžiuose gyvenančiais paukščiais. **Vaikų smalsumą tenkina ir žinias plečia organizuojamos edukacinės valandėlės su ornitologu Gediminu Petkumi, išvykos prie Salininkų tvenkinių, į miškelį.**

V. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas yra nuolatinis vaikų stebėjimas, įrodymų kaupimas bei pasiekimų dokumentavimas apie kiekvieno vaiko augimą visose pasiekimų srityse atsižvelgiant į kiekvieno amžiaus tarpsnio ir individualius ypatumus. Vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas padeda įžvelgti bei numatyti tolesnes kiekvieno vaiko ugdymo(si) gaires. Svarbiausia, kad šis procesas padeda siekti ugdymo(si) kokybės, nes:

1. Galime geriau pažinti kiekvieną vaiką ir numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą, stebint, ką vaikas jau geba, ko ir kaip mokosi, kokia jo pažanga atskirose pasiekimų srityse, atskleidžiant potencialias jo galias ir švietimo pagalbos poreikį;
2. Kryptingai planuoti ir veiksmingai įgyvendinti lankstų bendrą vaikų grupės ugdymo(si) procesą, skatinantį kiekvieno vaiko ugdymosi pažangą;
3. Nuosekliai vertinti mokytojo ir kitų ugdytojų sąveikų su vaikais, taikomų pedagoginių strategijų ir metodų, sukurtos aplinkos, paramos ir pagalbos vaikams poveikį kiekvieno vaiko pažangai;

Commented [L35]: Siūlytume programoje omitologo vardo pavardės nerašyti, kadangi negalite garantuoti, jog žmogus nesikeis

Commented [L36]: gairių 49.4 dalyje yra įvardijamos struktūrinės dalys. Šiame skyriuje pasigendu šių, kadangi nėra išskirta: (galbūt jos kitoj vietoj aprašytos?)
• bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima, parama vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms;

4. Derinti vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčius dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą;

5. Kryptingai tobulinti mokyklos Programą, remiantis mokyklos vaikų pažangos stebėseną.

Vaiko pasiekimai vertinami pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų apraše pateiktas 18 pasiekimų sričių. Pasiekimai yra skirstomi į šešis žingsnius, rodančius nuoseklų jų augimą. Vaiko pasiekimų žingsnių siejimas su vaiko amžiumi yra sąlyginis. Kiekvienas vaikas yra unikalus ir pasižymintis jam būdingu raidos tempu bei ugdymo(si) patirtimi, todėl to paties amžiaus vaikų pasiekimai gali skirtis. Vertinamas yra grindžiamas individualumo principu, t.y. vertinama individuali kiekvieno vaiko pažanga, lyginant ankstesnius vaiko pasiekimus su dabartiniais, bet nelyginant jų su kitų vaikų pasiekimais. Vaiko pasiekimai – tai jo žinios, supratimas, gebėjimai ir išsiugdytos vertybinės nuostatos, kurie yra įgyjami vaikui dalyvaujant įvairiose ugdymosi aplinkose. Vertinant vaikų pasiekimus laikomasi nuoseklumo, objektyvumo ir bendradarbiavimo principų.

Vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimo etapai:

- Diagnostinis – atliekamas pirminis vaiko vertinimas jam pradėjus lankyti mūsų mokyklą. Stebima vaiko adaptacija, įgūdžiai, gebėjimai ir poreikiai.

- Planuojamasis – atliekamas ir kartojamas kiekvieną rudenį. Stebimi vaiko įgūdžiai, gebėjimai, pomėgiai ir poreikiai. Derinami vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčiai dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą.

- **Formuojamasis** – tai nuolatinis vaiko stebėjimas kasdienėse veiklose. Apie vaikų ugdymosi pasiekimus sprendžiama iš vaikų kasdienės veiklos ir jos rezultatų.

- Apibendrinamasis – atliekamas ir kartojamas kiekvieną pavasarį, kai mokslo metų pabaigoje yra apibendrinami vaiko pasiekimai. Ugdymo(si) procesas planuojamas atsižvelgiant į vaikų ugdymosi pasiekimus ir vaikų pažangos analizės rezultatus;

Mokytojai nuolat dokumentuoja ugdymo procesą, renka reikšmingus vaikų ugdymosi proceso ir pasiekimų įrodymus (stebėjimo medžiagą, nuotraukas, vaizdo, garso įrašus ir kt.), analizuoja vaikų ugdymosi pažangą. Mokytojas yra savo organizuojamo ugdymo proceso kokybės tyrėjas, vertinantis bei reflektuojantis savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymosi pažangai.

Informacija apie vaikų pasiekimus ir pažangą yra kaupiama:

- Vaiko pasiekimų applanke. Pridedami piešiniai, užduotėlės, užrašytos mintys ir kiti vaiko pažangos fragmentai.

- Skaitmeninėje laikmenoje <https://musudarzelis.com> Vaiko pasiekimai fiksuojami prie 18 ugdymosi pasiekimų sričių nurodant pasiekimų žingsnį, kurį yra pasiekęs vaikas.

Mokytojai nuolatos teikia vaiką motyvuojantį, įtraukiantį, auginantį **grįžtamąjį ryšį**. Su vaikais pasidžiaugiama veikla, aptariamas veiklos procesas ir rezultatai, vaikai mokosi patys įsivertinti savo veiklos patirtis ir rezultatus. Su meninio ugdymo ir fizinio lavinimo mokytojais yra aptariamos meninės raiškos ir fizinio aktyvumo sritys bei kitos sritys pagal individualius pastebėjimus. Taip pat prie vaikų pasiekimų vertinimo prisideda logopedas, kiti pagalbos vaikui specialistai bei pagal poreikį Vaiko gerovės komisija, kitais specialistais, administracijos atstovais, išskirdami vaiko pasiekimus jų kompetenciją ir pastebėjimus atitinkančiose srityse. Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai iš anksto numato galimas vaikų veiklos kliūtis arba jos tampa matomos vaikams veikiant sukurtame kontekste. Iš anksto susitariama dėl priemonių ir būdų, kurie gali padėti vaikams lengviau įsitraukti, bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais, atlikti veiklą ir mokytis. Su ugdytinių tėvais (globėjais) **mokytojas aptaria** vaikų pasiekimus ir pažangą, jo stiprybes bei ugdymo(si) gairės **suplanuotų susitikimų metu du kartus per metus** - lapkričio (gruodžio) ir gegužės mėnesiais bei pagal poreikį. Susitikimų metu mokytojas informaciją pateikia „Sumuštinio principu“.

Vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas – tai nuoseklus, individualumu grįstas procesas, apimantis kasdienį vaikų stebėjimą, pasiekimų įrodymų kaupimą ir analizę, siekiant pažinti vaiką, planuoti ugdymą, įtraukti visus ugdymo proceso dalyvius bei užtikrinti kokybišką ugdymą(si) (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Vaiko ugdymosi pažangos stebėsenos dalyviai, laikotarpiai, tipai, dokumentavimo būdai ir vertinimo metodai

Vaiko ugdymosi pažangos stebėsenos dalyviai	Laikotarpiai	Tipai	Kaupimo ir dokumentavimo būdai	Vaiko ugdymosi pažangos stebėsenos ir vertinimo metodai
Ikimokyklinio ugdymo mokytojai	spalio mėn.	planuojamasis	vaiko pasiekimų ir pažangos kaupimo aplankas; elektroninis	stebėjimas; pokalbis; vaiko veiklos ir kūrybos darbų analizė; situacijų įvairiuose
	lapkričio mėn.	diagnostinis		

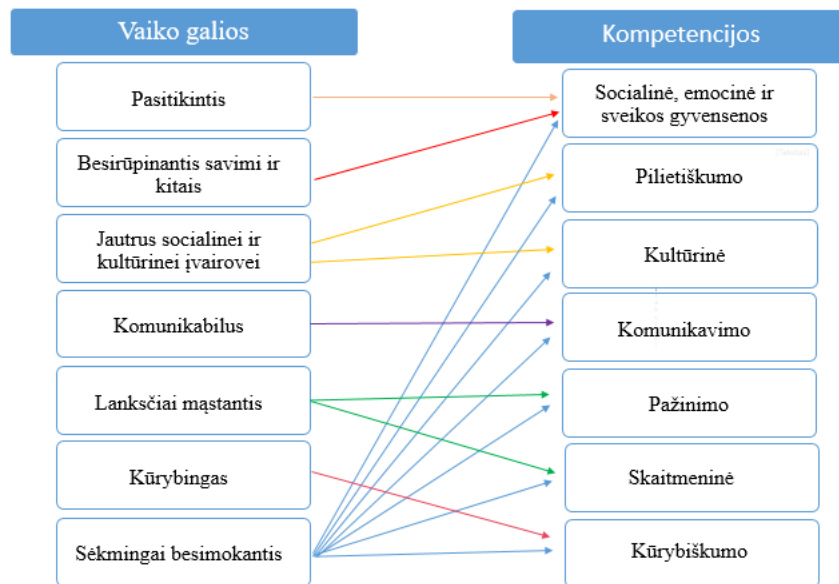
Commented [L37]: galbūt „atliktos užduotys“

Commented [L38]: naudinga būtų pridėti nuorodą detalesniam susipažinimui su šiuo principu

Commented [L39]: Kadangi lentelėje pateikiama didžioji dalis tekste jau išsamiai išdėstytos informacijos, **tik kita forma** –rekomenduojama ją perkelti į priedus. **Pabaigoje teksto parašant pvz.** Visa informacija apie vaikų pasiekimų ir pažangos stebėsenos dalyvius, laikotarpius, tipus, dokumentavimo būdus ir vertinimo metodus pateikta 2 priede.

	gegužės mėn.	apibendrinamasis	dienynas.	kontekstuose analizė; vaizdo įrašai, nuotraukos.
	nuolat	formuojamasis		
Vaikai	nuolat	įsivertinimas	užrašai elektroniniame dienyne	diskusija; pokalbis po žaidimo ar kitos veiklos
Tėvai/globėjai	nuolat	neformalusis	nefiksuojamas	pokalbis
	pagal poreikį	-	anketa	apklausa
			fiksuojamas atvykimas	individualūs susitikimai
Kiti mokytojai	pagal poreikį	-	vaiko aplankalas; elektroninis dienynas.	ugdytinių stebėjimas natūralioje kasdieninėje aplinkoje, kitų veiklų metu; pokalbiai su ugdytiniais; darbų analizė.
Meninio ugdymo ir fizinio lavinimo mokytojai	nuolat	-	užrašai elektroniniame dienyne	stebėjimas; pokalbis su mokytojais; pokalbis su tėvais/globėjais.
Vaiko gerovės komisija	pagal poreikį – mokytojui pateikus užpildytą stebėjimo kortelę	-	vaiko gerovės komisijos protokoliai	stebėjimas; diskusija; konsultacijos su mokyklos specialistais; PPT kuratorių rekomendacijos; tarpinstitucinis bendradarbiavimas LĮŠC.

Ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamos pasiekimų sritys ir priešmokyklinio ugdymo(si) kompetencijos yra suderintos. Vaikų ugdymo(si) dermę bei tęstinumą užtikrina mokyklos Programos ir Priešmokyklinio ugdymo programos svarbiausių ugdymo(si) principų atitiktis ir ugdymo(si) proceso kryptingumas. Ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų kompetencijų dermė: suderintos jas sudarančių pasiekimų grupės, pasiekimų turinys, jų augimo nuoseklumas.

9 pav. Ikimokyklinio ugdymo(si) pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) kompetencijų dermė

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos projektas buvo pristatytas Mokyklos bendruomenei 2025 m. balandžio 29 d.

Programą atnaujinti planuojama po penkerių metų, įsivertinus mokyklos veiklos rezultatus.

Literatūros sąrašas:

1. Bajoriūtė, L., Urbonė, A. (2018). *Pykšt ir Pokšt eksperimentai 3–5 metų vaikams*. Vilnius: Šviesa.
2. Bajoriūtė, L., Donielienė, I., Visockienė, M. (2019). *Pykšt ir Pokšt eksperimentai 3–5 metų vaikams*. Vilnius: Šviesa.
3. Burvytė S. (2019). *Sumanioji edukacija vaikų žaidimuose*. Vilnius.
4. Burvytė S., Šikšnienė B., Beliajeva J. (2021). *STEAM ikimokykliniame ugdyme*. Vilnius.
5. *Kimochis pilotinio projekto – ankstyva vaikystė aprašymas* (2021). [Be leidėjo].
6. Kunkreckaitė A., Kelpšienė M. (2023). *Kokybiško grįžamojo ryšio teikimas tėvams (globėjams): metodinės rekomendacijos*. Kaunas.

Formatted: Centered

Commented [L40]: Siūlytume papildyti dėl kokių priežasčių (pvz. keičiantis mokyklos struktūrai, remiantis naujausiais mokyklos įsivertinimo rezultatais ar kt.)

Commented [L41]: Siūlytume perkelti į naują lapą

7. Pokvytytė, L. (2020). *Kneipas vaikams*. Jurbarkas.
8. Šlekienė, V., Donielienė, I. ir kt. (2020). *STEMuko kelionė rudenėliu. Mokytojo knyga*. Šiauliai.
9. Šlekienė, V., Donielienė, I. ir kt. (2020). *STEMuko žiemos atradimai. Mokytojo knyga*. Šiauliai.
10. Tarshis, N., Hendrix, R., ir kt. (2013). *Socialinių tyrinėtojų programa: socialinio mąstymo programa ikimokyklinio ir pradinio mokyklinio amžiaus vaikams* (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, vert.). Think Social Publishing, Inc. (Originalas išleistas anglų k.: *We Thinkers! Volume 1: Social Explorers*)
11. Žukauskienė, R. (2020). *Raidos psichologija*. Vilnius: Vaga.
12. <https://emokykla.lt/metodine-medziaga/medziaga/perziura/461>
13. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a>
14. <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf>
15. <https://emokykla.lt/metodine-medziaga/medziaga/perziura/285?r=1>
16. <https://emokykla.lt/metodine-medziaga/medziaga/perziura/286>
17. https://sodas.ugdome.lt/paieska#?type=METHODOICAL_DOCUMENT&phrase=Universalaus%20dizaino%20mokymuisi%20gairės

Išvados apie mokyklos veiklos kokybę

1 priedas

Commented [L42]: Priedai taip pat turėtų būti pateikti naujame lape

Mokyklos stiprieji veiklos aspektai:

1. Bendra grupės atmosfera pozityvi, grįsta maloniu bendravimu ir bendradarbiavimu (1.1.1. – 3 lygis);
2. Vaikai žino, kokio elgesio iš jų tikimasi, dalyvauja kuriant grupės taisykles ir mokosi jų laikytis (1.3.1. – 3 lygis);
3. Vaikai žaidžia skirtingo tipo žaidimus (pagal amžių, pomėgius, situaciją) (2.3.3. – 3 lygis);
4. Mokytojas kuria su kiekvienu vaiku prierašų individualų santykį (3.2.1. – 3 lygis);

5. Mokytojas vadovaujasi dialogiško bendravimo principu, grupėje palaikydamas ir inicijuodamas nuolatinius dialogus tarp vaikų bei tarp vaikų ir suaugusiųjų (4.1.2. – 3 lygis);
6. Vaikai turi galimybių rinktis ir priimti sprendimus, susijusius su ugdymo(si) procesu bei kitomis situacijomis, mokytojas sudaro sąlygas vaikams patirti savo priimtų sprendimų pasekmes (4.1.3. – 3 lygis);
7. Mokytojas prireikęs įsitraukia į vaikų žaidimus (4.3.3. – 3 lygis);
8. Mokytojas išlaiko pusiausvyrą tarp iš anksto suplanuotos ir vaikų pasiūlytos veiklos (5.2.4. – 3 lygis);
9. Mokytojo parengtas ilgalaikis planas yra nuoseklus (savaitinių planų tarpusavio tęstinumas), paremtas savo veiklos refleksija, derantis su ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų tikslais (5.2.5. – 3 lygis);
10. Mokytojas užtikrina informacijos apie šeimas ir vaikus konfidencialumą (6.1.4. – 3 lygis).

Mokyklos tobulintini veiklos aspektai:

1. Aplinkoje įrengtos erdvės atsipalaidavimui ir ramybei, kur vaikai gali pabūti vieni ir pailsėti (3.1.3. – 2 lygis);
2. Ugdymo(si) aplinka ir veikla pritaikyta skirtingų ugdymosi poreikių vaikams; mokytojas modifikuoja fizinę aplinką ir veiklas, teikia pagalbą, atsižvelgdamas į situacines vaikų reikmes (1.4.2. – 2 lygis);
3. Tobulinant mokyklos veiklą atsižvelgiama ir į tėvų (globėjų) nuomonę (7.4.3. – 2 lygis);
4. Mokytojas aptaria su tėvais vaiko amžiaus tarpsniui realius lūkesčius, atsižvelgdamas į individualias vaiko galias ir skirtingą ugdymosi patirtį, ir kartu sutaria dėl trumpalaikių ir ilgalaikių individualių ugdymosi tikslų (5.2.1. – 2 lygis);
5. Mokytojas suteikia vaikų šeimų nariams galimybes mokytis vieniems iš kitų ir teikti tarpusavio pagalbą (6.1.3. – 2 lygis).